

011 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Με την Ακολουθία του Καιρού ο ιερέυς λαμβάνει την εξ ύψους δύναμη· με την ένδυση των ιερών Αμφίων νοιώθει να ενδύεται ξανά την χάρη της Ιερωσύνης.
2. Η Ιερά Προσκομιδή είναι δηλωτική και συμβολίζει το Άγιο Σπήλαιο που γεννήθηκε ο Χριστός. Όπως το Σπήλαιο της Βηθλεέμ ήταν κοντά στα ιεροσόλυμα και τον Τάφο όπου τάφηκε, έτσι και η Προσκομιδή είναι κοντά στο Ιερό Θυσιαστήριο. Μάλιστα σε γωνιά του Ιερού, για να δείχνει το πτωχικό του Σπηλαίου στο οποίο γεννήθηκε.
3. Το Άγιο Ποτήριο δηλώνει την Σταυρική θυσία του Χριστού (“το ποτήριον της θυσίας, που του έδωσε ο Πατήρ Του να πει”).
Το άγιο Δισκάριο συμβολίζει και είναι η επιθανάτια κλίνη ή την νεκροφόρα (αν θέλετε), στην οποία κείται το θυσιασμένο σώμα Του.
4. Και τα δύο Σκεύη είναι ιερά και τίμια. Οι ψυχές μας όμως είναι τιμιώτερες από αυτά. Εκείνα δεν μετέχουν του Χριστού που έχουν μέσα, εμείς όμως μετέχουμε.
5. Παλαιόθεν οι Χριστιανοί πρόσφεραν στον Ναό αργυρά ή χρυσά ιερά Σκεύη. Όμως, κυρίως, χρυσές να κάνουμε τις ψυχές μας και τις καρδιές μας.
6. Το Πανάγιο Πνεύμα, καθώς και το Τίμιο Σώμα και Αίμα του Χριστού, που βρίσκεται εις αυτά, είναι που τα κάμνουν τίμια και ιερά.
7. Οι πιστοί προσφέρουν από τα γεννήματά τους, τον άρτο και τον οίνο, τα οποία ο ιερέυς χρησιμοποιεί διά την αναίμακτον θυσία.
8. Η ύψωση της προσφοράς (του άρτου) από τον ιερέα συμβολίζει την ύψωση του Χριστού πάνω στον Σταυρό.
9. Ο Χριστός έδωσε τον εαυτό Του “λύτρο” για να μας εξαγοράσει από την κατάρρα της αμαρτίας και του θανάτου. Όμως έλαβε πίσω τα “λύτρα”, με την Ανάστασή Του, για να μας τα δώσει πίσω σ’ εμάς τους εξαγορασμένους. Έδωσε δηλ. πίσω σ’ εμάς τους εξαγορασμένους τον αγοραστή (τον εαυτό Του και τα χαρίσματά Του).
10. Ο Πατήρ δέχθηκε την συμφιλίωση και ελευθέρωσε, ο Υιός έγινε (τρόπον τινά) το “λύτρο” της ελευθερίας και το Άγιο Πνεύμα η ίδια η Ελευθερία!

012 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Η Θεία Λειτουργία είναι μια προσφορά του ανθρώπου προς τον Θεό και μια αντιπροσφορά του Θεού προς τον άνθρωπο.
2. Η Ακολουθία της ιεράς Προσκομιδής ή Προθέσεως αποτελεί ακριβώς την προσφορά του ανθρώπου προς τον Θεό· φτάνει αυτή να γίνεται με αγαθή και καθαρή πρόθεση. Αυτή μας η προσφορά μας, η οποία προτίθεται στην Προσκομιδή (εξ ου και αγία Πρόθεση ονομάζεται), αποτελεί, μαζί και με την προσφορά της καρδιάς μας, μια συμπόρευση του ανθρωπίνου γένους και της δημιουργίας (αντιπροσωπευόμενης διά του άρτου και του οίνου) για να καθαγιαστεί ο άνθρωπος και μαζί του όλη η κτίση...
3. Η ιερά Προσκομιδή αποτελεί το Σπήλαιο όπου γεννάται ο Χριστός και εκτυλίσσεται η επί γης ζωή Του μέχρι τα 30 του χρόνια. Και όπως ο Χριστός στις 40 μέρες προσεφέρθη στον Ναό (κατά την Υπαπαντή Του), ζώντας κατοπινά στην αφάνεια. Αργότερα δε, από τα 30 μέχρι τα 33 του χρόνια κηρύττει δημοσίως, για να καταλήξει στο Πάθος και την Σταυρική Του θυσία στα Ιεροσόλυμα. Έτσι και τώρα προσφέρονται πρώτα τα Τίμια δώρα στην αγία Πρόθεση και αργότερα (μετά την Μεγάλη Είσοδο) προσφέρονται στο άγιο Θυσιαστήριο, την Αγία δηλ. Τράπεζα.
4. Ο άρτος (το πρόσφορο) από το μεσότατο του οποίου βγαίνει ο Αμνός, συμβολίζει την κοιλία της Θεοτόκου από την οποία εγεννήθη ο Χριστός κατά σάρκα. Το υπόλοιπο του προσφόρου αποτελεί το αντίδωρο, που προσφέρεται στους πιστούς κατά το τέλος της Θείας Λειτουργίας.
Και όπως ο Χριστός υψώθηκε στον Σταυρό και μετά την Αποκαθήλωσή Του ετέθη στο μνήμα· έτσι και τώρα ο Αμνός, ο κύβος δηλ. που βγαίνει από το πρόσφορο, υψώνεται από τον υπόλοιπο άρτο και κατόπιν κατατίθεται στο άγιο Δισκάριο σαν σε μνήμα.
5. Ο άρτος και ο οίνος είναι αποκλειστική τροφή του ανθρώπου και όχι των ζώων. Γι' αυτό και ο Χριστός μας όρισε να γίνεται η Θεία Λειτουργία με τα υλικά του άρτου και του οίνου.
6. Εμείς προσφέρουμε στον Θεό αυτά που αποτελούν τα συστατικά της υλικής ζωής μας (τον άρτο δηλ. και τον οίνο) και ο καλός Θεός μας αντιπροσφέρει, με τον καθαγιασμό του άρτου και του οίνου, την δική Του ζωή. Ακριβώς με την Θεία Κοινωνία κοινωνούμε, μετέχομε του Θεού...
7. Ο ίδιος ο Χριστός αποκάλεσε τον εαυτό Του "Άρτο Ζωής" και "Άμπελο αληθινή". Μέσω του καθαγιασμού του άρτου και του οίνου, τα οποία μεταβάλλονται στη Θεία Λειτουργία σε Σώμα και Αίμα Χριστού, τα οποία και κοινωνούμε, μας συγκροτεί, τόσο την παρούσα ζωή, όσο και την μέλλουσα.

8. Όπως η άμπελος και ο σίτος αφού κατακλιθούν στην γη, ανασταίνονται στο ύστερον και γίνονται μέσα διά την συντήρησή μας, ο άρτος δηλ. και ο οίνος· κατόπιν δε αγιάζονται στην Θεία Λειτουργία και γίνονται Σώμα και Αίμα Χριστού και τα κοινωνούμε· έτσι και εμείς, αφού θαφτούμε στην γη, θα αναστηθούμε μετά και θα κοινωνούμε και μετέχουμε αιωνίως της θείας δόξης Του...

9. Τα Αναγνώσματα στην Θεία Λειτουργία τα ακούμε, τα δε τελούμενα σε αυτήν τα βλέπουμε. Γιατί η Θεία λειτουργία και κάθε μέρος της, αποτελεί το καθένα και ένα μέρος της ζωής του Χριστού μας. Με λίγα λόγια, η Θεία Λειτουργία ιερουργεί την ζωή του Χριστού...

10. Ο Χριστός στον Μυστικό Δείπνο τελεί την λειτουργική ανάμνηση του Σταυρού και του Πάθους Του. Σε αυτά αναφέρεται την στιγμή εκείνη και όχι στα θαύματα Του, γιατί, τα πρώτα μας προσφέρουν την σωτηρία, ενώ τα δεύτερα αποτελούσαν την απόδειξη της εν Χριστώ σωτηρίας μας.

11. Η σιωπή του Χριστού στα Πάθη και τον Σταυρό, έδειχνε ότι τα υπέμεινε όλα εκουσίως και με την θέλησή Του... Πάνω στον Σταυρό ο Χριστός έδειξε όλο το βάθος της αγάπης και της ταπείνωσής Του.

13. Στα 30 του χρόνια εβαπτίσθη στον Ιορδάνη για να καθαγιάσει τα ύδατα. Στα 33 Του Υψώθηκε ψηλά πάνω στον Σταυρό για να καθαγιάσει τον αέρα. Το Τίμιο αίμα Του έπεσε στην γη για να καθαγιάσει την γη. Και με τον θάνατό Του κατέβηκε στον Άδη για να βγάλει από εκεί όσους τον δέχτηκαν και τον πίστεψαν.

14. Ενώ στην σκιά του Ιουδαϊκού Νόμου (στην παλαιά Διαθήκη) οι Ιουδαίοι έθυσαν τον αμνό εν κρυπτώ, τώρα στο φως της χάριτος ο Αμνός του Θεού (ο Χριστός) θυσιάζεται φανερά και υπαίθρια και ανοίγει τα χέρια Του επάνω στον Σταυρό για να αγκαλιάσει με τον τρόπο αυτό όλη την Οικουμένη!

013 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Ο ιερέυς στην ιερά Προσκομιδή κάμνει αναπαράσταση των παθών και της Σταύρωσης του Κυρίου.

Χαράσσει σταυροειδώς (σε σχήμα Σταυρού) στο πίσω μέρος του Αμνού, όπως ο Αμνός του Θεού (ο Χριστός) είχε στο πίσω Του μέρος τον Σταυρό, στον οποίο ήτο καρφωμένος.

2. Μετά νύττει διά της λόγχης στο δεξιό μέρος του Αμνού, όπως ο στρατιώτης ένυξε την δεξιά πλευρά του Χριστού. Και αμέσως ρίχνει ο Διάκονος οίνο και ύδωρ στο Άγιο Ποτήριο, όπως ακριβώς έτρεξε από την πλευρά του Χριστού αίμα και ύδωρ.

3. Το αίμα και το ύδωρ που έτρεξαν από την πλευρά του αποθανόντος Χριστού, είναι εικόνες της Θείας Ευχαριστίας (που κοινωνούμε) και του Θείου Βαπτίσματος που βαπτιζόμαστε. Από την πλευρά που κεντήθηκε πάνω στον Σταυρό πηγάζουν τα 2 βασικά αυτά Μυστήρια της εκκλησίας μας.

4. Ο Χριστός δημιούργησε την Εύα από την πλευρά του υπνώττοντος Αδάμ, λέγει η ηΓία Γραφή στην Γένεση (Παλαιά Διαθήκη).

Έτσι και τώρα υπνώττοντος διά του θανάτου του (του νέου Αδάμ, του Χριστού) δημιουργήθηκε από την πλευρά του η Εκκλησία.

5. Και όπως ο Αδάμ διά του τριαδικού Θεού νυμφεύτηκε την Εύα μέσα στον Παράδεισο, έτσι και τώρα ο Χριστός νυμφεύεται την Εκκλησία μέσα στον νέο Παράδεισο (την Εκκλησία).

6. Σε αντίθεση με την κακή μέθη του κρασιού, το αίμα του Χριστού, στο οποίο μετεβλήθη ο οίνος μέσα στο Άγιο Ποτήριο, “μεθά” τους πιστούς με “νήφουσα μέθη”, δηλ. με μέθη που φέρνει εγρήγορση στον νου, δύναμη και εγκράτεια.

7. Ο άγιος, πάλιν, Άρτος είναι σώμα Χριστού. Έτσι, οι μεταλαμβάνοντες αυτού γίνονται και οι ίδιοι σώμα Χριστού. Αυτός είναι και ο σκοπός της Θείας Λειτουργίας (Θείας Ευχαριστίας) να γίνουν οι πιστοί Σώμα και Αίμα Χριστού, δηλ. σύσσωμοι και σύναιμοι με Αυτόν.

8. Όπως ο άρτος προέρχεται από πολλά σιτάρια διαφόρων τόπων και πεδιάδων, τα οποία έγιναν ένα, έτσι και οι πιστοί εκ διαφόρων τόπων και εθνών, γίνονται ένα Σώμα μεταξύ τους και με τον Χριστό.

Το ίδιο και με τον προσφερόμενο οίνο: Όπως αυτός προέρχεται από σταφύλια εκ διαφόρων τόπων και περιοχών, έτσι και οι πιστοί με την κοινωνία του Αίματος του Χριστού γίνονται σύναιμοι με τον Χριστό και μεταξύ τους, στην Μίαν, Αγίαν, Καθολικήν και Αποστολικήν Εκκλησίαν.

9. Αυτή είναι η Εκκλησία. Οι πιστοί ενωμένοι όλοι σε ένα με τον επίσκοπο της τοπικής τους Εκκλησίας. Κατ' επέκταση η Εκκλησία (νύμφη του Χριστού) είναι ένα με Αυτόν· και ο Χριστός, πάλιν, ένα με τον Πατέρα Του.

Έτσι εφαρμόζεται ο λόγος του Κυρίου που είπε στον Πατέρα Του, “θέλω όπως είμαστε εμείς ένα (Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα), το ίδιο και οι πιστοί να είναι ένα μαζί μας (με τον Θεό). Αμήν.

014 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

Ο ιερέας διά της αγίας Λόγχης βγάζει τριγωνική μερίδα της Παναγίας Θεοτόκου, την οποία και τοποθετεί πάνω στο άγιο Δισκάριο, στο δεξιό μέρος του Αμνού.

1. Η Παναγία είναι η επουράνιος Κλίμαξ, ο σύνδεσμος του Ουρανού και της γης.
2. Ο Χριστός είναι η Κεφαλή και οι πιστοί είναι το σώμα Του (το σώμα της Εκκλησίας).
3. Η δε Παναγία είναι ο τράχηλος που ενώνει το σώμα (δηλ. τους πιστούς) με την Κεφαλή (τον Χριστό).
4. Διά της Θεοτόκου αναγόμαστε στον Χριστό και διά του Χριστού στον Πατέρα.
5. Την ανθρώπινη φύση στον Θεάνθρωπο Χριστό την προσφέραμε διά μέσου της Παναγίας.
6. Η Θεοτόκος ευεργέτησε ολόκληρη την δημιουργία. Διά μέσου της δέχθηκαν και οι Άγγελοι και οι άνθρωποι τις θεϊκές ευλογίες. Έτσι, ούσα η ίδια καινούργια “γη” και καινούργιος “ουρανός”, έφτιαξε καινούργια γη και καινούργιο ουρανό, για τους ανθρώπους και τους αγγέλους.
7. Η Παναγία Κοίμηση της Θεοτόκου και μετάβαση της στον Ουρανό είναι ένα πανηγύρι του Ουρανού· γιατί, η ίδια είναι αφάνταστα καθαρότερη από τον Ουρανό και τα ουράνια σκηνώματα!
8. Η Παναγία Μητέρα του Θεού, έδωσε σ’ Αυτόν (τον Χριστό) τα δικά της, Έτσι και Αυτός έδωσε σε αυτήν τα δικά Του...
9. Η Παναγία στέκεται δίπλα από τον Υιό και Θεό μας, με πολλή και ανείπωτη παρρησία και από κει ευλογεί τον κόσμο και αγιάζει όλη την πλάση.
10. Στον Ευαγγελισμό, η Παναγία έγινε ο ασάλευτος θρόνος του Βασιλέως του Μεγάλου (του Χριστού). Στην Κοίμησή της ο Υιός και Θεός μας την τοποθετεί στα δεξιά του Βασιλικού Του θρόνου (δηλ. της δόξης Του).

Μετά ο ιερέας βγάζει μικρή τριγωνική μερίδα εις τιμήν πασών των επουρανίων Δυνάμεων, την οποία και τοποθετεί στο ιερό Δισκάριο, στο αριστερό μέρος του Αμνού.

1. Τότε ο Λόγος έγινε ορατός στους αγίους Αγγέλους, όταν προσέλαβε την ανθρώπινη φύση στο Πρόσωπό Του και εσαρκώθη.

2. Το Μυστήριο της Θεία Οικονομίας, της σάρκωσης του Θεού Λόγου, το οποίο ήταν κρυμμένο διά μέσου όλων των αιώνων, φανερώθηκε πρώτα στους Αγγέλους, στο οποίο και μυήθηκαν. Ακολούθως, οι άγιοι Άγγελοι, με διάφορες αγγελοφάνειες, διακόνησαν στο Μυστήριο αυτό και αποκάλυψαν στους ανθρώπους την χάρη της γνώσεως αυτής.

3. Όταν στην Βηθλεέμ γεννήθηκε ο Χριστός, πλήθος στρατιάς ουρανίων αγγέλων υμνούσαν τον Θεό, λέγοντες: “δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη”. Τώρα, στην λειτουργική Βηθλεέμ (στην ιερά Προσκομιδή, την οποία τελεί ο ιερέας) ιερουργείται και πάλιν το Μυστήριο της σαρκώσεως του Λόγου και πάλιν πλήθος αγγέλων παρίστανται αοράτως, κύκλω της αγίας Πρόθεσης και του ιερού Θυσιαστηρίου, της Αγίας Τράπεζας.

015 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

Ο ιερέας διά της αγίας Λόγχης βγάζει άλλες μικρές τριγωνικές μερίδες (το σύνολο 9):

1. Εις τιμήν των Ταγμάτων:

1. πασών των επουρανίων Δυνάμεων ασωμάτων
2. των αγίων ενδόξων Προφητών
3. των αγίων ενδόξων και πανευφήμων Αποστόλων
4. πάντων των αγίων Ιεραρχών
5. των αγίων ενδόξων Μαρτύρων
6. πάντων των απ' αιώνος εν ασκήψει λαμψάντων Μοναχών
7. των ενδόξων και θαυματουργών Αναργύρων
8. των αγίων και Δικαίων Θεοπατόρων Ιωακείμ και Άννης και του Αγίου της ημέρας ού και η μνήμη επιτελείται και
9. του εν αγίοις Πατρός ημών Ιωάννου του Χρυσοστόμου (ή Βασιλείου του Μεγάλου) ού και η Θεία Μυσταγωγία επιτελείται.

Όλες τις πιο πάνω μερίδες βγάζει ο ιερέας από το πρόσφορο διά της αγίας Λόγχης και τις τοποθετεί στα αριστερά του Αμνού.

2. Όπως σε μια κηδεία γίνεται κατάθεση στεφάνων από διάφορα σωματεία, τώρα κατατίθενται οι ίδιοι οι Άγιοι (ο καθένας στο Τάγμα του) και συλλειτουργούν μαζί με τους πιστούς, σε κάθε Θεία λειτουργία, το Ευχαριστιακό Δείπνο.
3. Στην Θεία Λειτουργία ζούμε το Μυστήριο της Εκκλησίας, το μυστήριο της κοινωνίας των Αγίων.
4. Η Θεία Λειτουργία είναι το γεγονός που συγκαλεί (εκκλησιάζει) ολόκληρη την Εκκλησία, την Παναγία Μητέρα του Θεού, τα Τάγματα των Αγγέλων και των Αγίων, καθώς και τους πιστούς, ζώντες και τεθνεώτες. Τους συγκαλεί όλους επί το αυτό, κατά τον λόγο του Κυρίου: “ όπου εάν ή το πτώμα, εκεί συναχθήσονται οι αετοί” (Ματθ. 24, 28).
5. Ο χορός των Αγίων είναι και ο σκοπός της Θείας Οικονομίας· να μετοικήσουν οι άνθρωποι από την γη στον Ουρανό και να γίνουν μέτοχοι της Βασιλείας των Ουρανών.
6. Κάθε ευχαριστιακή Κοινότητα είναι ολόκληρη η μία Ποίμνη του Χριστού που “εν ενί στόματι και μια καρδιά” προσφέρει τα δώρα στον Ένα Ποιμένα και με την Κοινωνία του Δεσποτικού Σώματος που τους αντιδωρίζει, δημιουργεί την κοινωνία των Αγίων.

7. Αφού τελειώσει ο ιερέας με τις τριγωνικές μερίδες των Αγίων, αρχίζει να βγάζει μερίδες ψίχουλα και να τα τοποθετεί στο κάτω μέρος τώρα του Αμνού,
 1. για τον οικείο Δεσπότη και πάσης Επισκοπής Ορθοδόξων, του ιερού Κλήρου και όλων των ζώντων Ορθοδόξων Χριστιανών, τους οποίους η ευσπλαχνία του Θεού έχει καλέσει στην κοινωνία Του· και μετά βγάζει μερίδες,
 2. για όλους τους κεκοιμημένους Ορθοδόξους Χριστιανούς, οι οποίοι κοιμήθηκαν με την ελπίδα της αναστάσεως της αιωνίου ζωής, όντες σε κοινωνία με τον πανάγαθο Θεό.

016 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Όταν μνημονεύεται μια ψυχή (είτε ζώντος είτε κεκοιμημένου) στην Ιερά Προσκομιδή, μετέχει αυτή του αγιασμού των Τιμίων Δώρων, μετά την μεταβολή αυτών σε Σώμα και Αίμα Χριστού.
2. Εάν μεν είναι μετανοημένη ψυχή δέχεται την κοινωνία του Αγίου Πνεύματος. Αν όμως συνεχίζει να ζει μέσα σε θανάσιμο αμάρτημα, τότε η ψυχή δέχεται την καταδίκη της.
3. Και οι κεκοιμημένοι (οι ευσεβώς αποθανόντες) “κοινωνούν” τον Χριστό, με τρόπο που Αυτός γνωρίζει. Τον αγιασμό που μεταδίδει στους ζώντες η Θεία Κοινωνία δεν τον στερούνται ούτε οι ευσεβείς κεκοιμημένοι.
4. Και ή τους σβύνεται όλο το χρέος τους ή τουλάχιστον αφαιρούνται κάποιες οφειλές των (των αποθαμένων).
5. Μεγάλο κέρδος και ωφέλεια δέχονται οι ψυχές των κεκοιμημένων από την αναίμακτη θυσία του υπέρ ημών αποθανόντος Χριστού.
6. Πάνω στο δισκάριο βρίσκεται παρούσα όλη η Οικουμενική Εκκλησία. Στο μέσον ο Αμνός του Θεού (ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου), δεξιά η Παναγία, αριστερά τα τάγματα των Αγγέλων και των Αγίων και κάτω οι ζώντες και κεκοιμημένοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί.
7. Μέγα το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας: Ο Θεός βρίσκεται μεταξύ ανθρώπων θεουμένων· προοίμιο της μέλλουσας βασιλείας και αιωνίου ζωής... “Θεός μεθ’ ημών ορώμενός τε και μεταλαμβάνόμενος...”
8. Ο ίδος ο Χριστός με την σάρκωση και την Θυσία Του μας μάζεψε κοντά Του· και με την αγάπη Του μας συγκεντρώνει σε κάθε Θεία Λειτουργία στην Βασιλεία Του.
9. Το θυμίαμα υποδηλοί την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος στα Τλιμια Δώρα και στους πιστούς.
10. Όπως το θυμίαμα ευωδιάζει όταν έρθει σε επαφή με το αναμμένο κάρβουνο στο θυμιατήρι, έτσι και οι προσευχές μας ευωδιάζουν όταν προσφέρονται με ζέση ψυχής, οπότε η ψυχή μας γίνεται ζωντανό θυμιατήριο.
11. Απαιτείται να απαλλαγούμε από την δυσοσμία των παθών (εξαιρέτως δε, των σαρκικών παθών) για να παρασταθούμε στο άγιο θυσιαστήριο με ευωδιάζοντα σώματα και ψυχές...

017 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Πριν την παρουσίαν του Χριστού βασίλευαν στο ανθρώπινο γένος ο διάβολος, η αμαρτία και ο θάνατος.
Ο διάβολος απατούσε, η αμαρτία έσφαζε και ο θάνατος έθαπτε.
2. Ο Χριστός σαρκώθηκε και μας ελευθέρωσε από την τριπλή αυτή διαβολική τυραννία (διάβολο, αμαρτία, θάνατο).
3. Η ωραιότητα που φόρεσε ο Χριστός και η δύναμη που ζώστηκε είναι αυτή αύτη η σάρκα Του, την οποία προσέλαβε στο Πρόσωπό Του, εκ Πνεύματος Αγίου και Μαρία της Παρθένου. Η αγία σάρκα Του, η ανθρώπινη φύση που πήρε, θεώθηκε εξ άκρας συλλήψεως (από την αρχή δηλ. της σύλληψής της στα σπλάγχνα της Θεοτόκου).
4. Με αυτή την σάρκα ο Χριστός πολέμησε και με αυτή νίκησε τον τύραννο διάβολο.
5. Το μεγαλύτερο δείγμα της θείας φιλανθρωπίας είναι τα ατίμητα δώρα που μας χαρίζουν το άγιο Βάπτισμα και η Θεία Ευχαριστία (Θεία Κοινωνία).
Οι άνθρωποι γίνονται με αυτά θεοί και υιοί Θεού κατά χάρη· ο άνθρωπος πηλός γίνεται ομότιμος με την θεία φύση και ομόθεος.
6. Το μυστήριο που ήταν αποκεκρυμμένο διά μέσου των αιώνων και εμφανίστηκε με την σάρκωση του Θεού Λόγου, παρέμεινε τα πρώτα τριάντα χρόνια της επί γης παρουσίας Του στην αφάνεια.
7. Ο κατ' εξοχήν καιρός του Χριστού είναι ο καιρός της θυσίας Του.
Γι' αυτό και τα προσφερόμενα τίμια δώρα παραμένουν στην Θεία Λειτουργία, από την Προσκομιδή μέχρι την απαγγελία του Συμβόλου της Πίστεως, καλυμμένα.
8. Όταν λέμε ευλογία του Θεού, εννοούμε ότι τα μύρια αγαθά με τα οποία μας πλούτησε.
9. Ο Θεός ευλόγησε κατά την Δημιουργία τους Πρωτοπλάστους.
Και η μεν Εύα με την παρακοή της εισήγαγε την κατάρρα.
Ο δε Χριστός με την υπακοή και την θυσία Του έφερε πλούσιες τις ευλογίες του Θεού στους ανθρώπους.
10. Ο Χριστός ταπείνωσε τον εαυτό Του για να μας υψώσει· πέθανε για να μας καταστήσει αθάνατους· και έγινε κατάρρα (κρεμμασθείς στον Σταυρό) για να μας προσκομίσει την θεία ευλογία.

11. Όταν ευλογούμε τον Θεό, στην ουσία δεχόμαστε την ευλογία Του· και όταν ο Θεός μας ευλογεί, και πάλιν εμείς παίρνουμε το κέρδος.
12. Θέλει ο Θεός να δοξάζεται διά μέσου μας από όλους τους ανθρώπους, όχι γιατί έχει ο Ίδιος να κερδίσει κάτι (αφού είναι ανενδεής), αλλά γιατί έτσι δέχονται πίσω οι άνθρωποι τις θείες ευλογίες.
13. Σε κάθε Θεία Λειτουργία η κύρια Ευλογία που δεχόμαστε από τον Θεό είναι ο ίδιος ο Χριστός. Και έτσι διά μέσου Του επιστρέφουμε στην ευλογημένη Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.

018 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Στην ευχή της Προσκομιδής ο ιερέυς παρακαλεί τον Θεό να δεχθεί τα προτεθέντα δώρα στο υπερουράνιο Του Θυσιαστήριο. Και να θυμηθεί αυτούς που τα προσέφεραν (τον πιστό Του λαό), καθώς αυτούς για τους οποίους τα προσέφεραν (και μνημονεύτηκαν στην Αγία Πρόθεση).
2. Η Ακολουθία της ιεράς πρόθεσης είναι η προετοιμασία για την Θεία Λειτουργία.
3. Ο Αέρας, το ρούχινο κάλυμμα με τα οποία καλύπτει τα τίμια δώρα, είναι το σύμβολο του Ουρανού και της συγκαταθέσεως του Πατρός στην προσφορά του Υιού Του εν Αγίω Πνεύματι.
4. Ο Χριστός είπε στον Πιλάτο ότι δεν θα είχε καμιά εξουσία πάνω του (του Χριστού) αν αυτή δεν του ήτο δοσμένη άνωθεν. Αυτή η δόση, σημαίνει την συγκατάθεση του πατρός αφενός και συγχρόνως την ίδια θέληση του Υιού.
5. Με την Ακολουθία της Ιεράς προσκομιδής, η αγία μας Εκκλησία μας προετοιμάζει να δεχθούμε το Μυστήριο της Τριαδικής φανέρωσης. Ο Χριστός προσφέρεται· ο Πατήρ (συμβολιζόμενος με το κάλυμμα του Αέρος) συγκατατίθεται· και το Άγιο Πνεύμα, που συμβολίζεται με το θυμίαμα, προετοιμάζει την είσοδο του Βασιλέως του μεγάλου.
6. Η θυμίαση ξεκινά από το θυσιαστήριο (την Αγία Τράπεζα), συνεχίζει στους αγίους του εικονοστασίου, ακολουθεί στους πιστούς και τέλος επανέρχεται πάλιν στο θυσιαστήριο. Επειδή αρχή και τέλος όλων των αγαθών είναι ο Θεός.
7. Το θυμίαμα δηλώνει την Χάρη που ξεχύθηκε από τους Ουρανούς εις τον κόσμο, διά του Ιησού Χριστού, καθώς και την ευωδία του Αγίου Πνεύματος και που πάλιν διά του Ιησού Χριστού ανέβηκε στο υπερουράνιο Θυσιαστήριο.
8. Ο χώρος της Θείας Λειτουργίας είναι το άπειρο και ο χρόνος της η αιωνιότητα... Μέσα σ' αυτό τον χώρο και τον χρόνο μας καλωσορίζει ο λειτουργός θυμιάζοντάς μας.
9. Ο “καιρός” του Κυρίου είναι ο καιρός της θυσίας Του. είναι καιρός να του παραχωρήσουμε την θέση μας· να ιερουργήσει Αυτός την προσφορά μας, να την δεχθεί ο Ίδιος και ο Πατήρ Του εν Αγίω Πνεύματι και, τέλος, να μας δοθεί ο Ίδιος εις βρώση και πόση.
10. Η Θεία Λειτουργία, λοιπόν, είναι ο “καιρός” της αγάπης του Χριστού προς τον άνθρωπο.

11. Το κατ' εξοχήν αγαθόν έργο είναι η Θεία Λειτουργία. Είναι το έργο διά του οποίου ο Θεός, που είναι το μόνο Αγαθό, εργάζεται την σωτηρία του λαού Του.
12. Με την θεία Λειτουργία ο Θεός συνεχίζει το έργο της δημιουργίας, προχωρώντας στην αναδημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου.
13. Ο πρώτος Αδάμ είναι χοϊκός· συστάθηκε από την γη. Ο δεύτερος Αδάμ, ο Χριστός, είναι πνεύμα και ζωή και γεννήθηκε από τον Θεό Πατέρα.
Τράπεζα και ζωή του χοϊκού, είναι ό,τι βλαστάνει η γη. Ενώ, τράπεζα και ζωή του πνευματικού και καινού (βαπτισμένου) ανθρώπου είναι ο επουράνιος άνθρωπος, ο Χριστός, ο οποίος μας τρέφει με την δική Του σάρκα.

019 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Η Θεία Λειτουργία είναι το Μυστήριο της παρουσίας του Χριστού και η φανέρωση της ευλογημένης Βασιλείας του πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.
2. Μας ερωτά ο Χριστός με το στόμα του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου: «Τι είναι η Βασιλεία (των Ουρανών);» Και απαντά ο ίδιος ο Χριστός: «Η παρουσία η εμή (η δική μου)».
3. Το Μυστήριο αυτό της παρουσίας του Χριστού στην Θεία Λειτουργία, κάνει την γη ουρανό.
4. Όσοι μετέχουν στην Τράπεζα της Θείας Λειτουργίας, μετά θάνατο θα μετέχουν και της Τράπεζας της Βασιλείας των Ουρανών.
5. Στην Θεία Λειτουργία βλέπουμε και ακούμε...
Ξεκινά η Θεία Λειτουργία, ακουστικά με την ευλογία (ευλογημένη η Βασιλεία...) και οπτικά με το χάραγμα του σημείου του Σταυρού διά του Ευαγγελίου.
Γιατί, ο Σταυρός του Χριστού μας οδηγεί σ' αυτή την ευλογημένη Βασιλεία.
6. Με το "Αμήν", οι πιστοί αποδέχονται αυτά που λέγει ο ιερέας αλλά και εύχονται να γευθούν τα αγαθά της Τριαδικής βασιλείας. Έτσι και ο πιο απλός και μικρός πιστός γίνεται 'ένα' με τους προχωρημένους και τον ιερέα.
7. Χωρίς την ειρήνη, χωρίς την γαλήνη των λογισμών, δεν μπορούμε να γίνουμε μέτοχοι των ουρανίων μυστηρίων.
8. Οι όσιοι Πατέρες μετέβαιναν από τα ακατάπαυστα δάκρυα στην ειρήνη των λογισμών· από την ειρήνη των λογισμών ανέβαιναν στην καθαρότητα του νου και από την καθαρότητα του νου ο άνθρωπος βλέπει τα μυστήρια του Θεού...
9. Το μυστήριο της Θείας Λειτουργίας είναι μυστήριο της ειρήνης, που μας ενώνει με την "όντως ειρήνη", τον Χριστό.

020 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Ο Χριστός μάς δίδαξε “να ζητούμε πρώτα την βασιλεία του Θεού και την δικαιοσύνη Του”.
2. Ακριβώς, η “άνωθεν ειρήνη” είναι η καθολική αρετή (καρπός δηλ. όλων των αρετών) που είναι ταυτόσημο με την “δικαιοσύνη του Θεού”.
3. Η δε “σωτηρία των ψυχών ημών” τι άλλο είναι παρά η βασιλεία του Θεού;
4. Ο άνθρωπος με την παρακοή και την αμαρτία διέκοψε τον σύνδεσμο της ειρήνης μέσα του, με τον Θεό και με τους συνανθρώπους του.
5. Ο Χριστός με την αγία Του ζωή και την μέχρι Σταυρού υπακοή Του και θυσία Του, νίκησε την αμαρτία και τον διάβολο και μας συνένωσε με τον ουράνιο Πατέρα Του.
6. Γι’ αυτό στην γέννησή Του (ως άνθρωπος) οι άγιοι Άγγελοι έψαλλαν το “δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία”.
7. Η ειρηνοποίηση, λοιπόν, της γης και του ουρανού έγινε από τον ίδιο τον Θεό (τον Λόγο του Θεού), “διά του αίματος του σταυρού αυτού”.
8. Τι είναι αυτό που συμφιλίωσε την φύση των ανθρώπων με τον Θεό; Ότι ο ίδιος ο Θεός (ο αγαπητός Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού) έγινε άνθρωπος, όμοιος με εμάς...(πλην της αμαρτίας)
9. Έτσι, όντες εμείς εχθροί του Θεού (όχι ο Θεός εχθρός μας), με την σάρκωση του Λόγου του Θεού γίναμε οικείοι του Θεού!
10. Άρα, για ποιον εσφάγη ο Χριστός και γιατί;
Για να φέρει εμάς τους μακράν του Θεού πλησίον Του και μαζί να φέρει και την ειρήνη της γης προς τον Ουρανό.
11. Εκείνα που μας χωρίζουν από την ειρηνική Βασιλεία του Θεού, είναι τα πάθη μας, η αμαρτία και η εκ τούτων καταδυνάστευση του διαβόλου.
12. Θα πρέπει, λοιπόν, εμείς να ξυπνήσουμε από την μέθη των παθών και της αμαρτίας και να δεχθούμε μέσα μας την ειρηνική παρουσία του ειρηνικού και πράου βασιλέως Χριστού.
13. Για δε την ειρήνη του σύμπαντος κόσμου, θα πρέπει πρώτοι εμείς οι πιστοί να συνειδητοποιήσουμε ότι όλοι μας (οι πιστοί) αποτελούμε την οικογένεια του

Χριστού· και σ' αυτή την οικογένεια οφείλουμε να καλούμε κάθε συνάνθρωπό μας.

14. Η ειρήνη του Χριστού καρποφορεί την στέρηση, την “ευστάθεια των (τοπικών) αγίων του Θεού εκκλησιών” και την ένωση όλων μέσα στην αλήθειά Του.
15. Γι' αυτό και καλούμαστε να “αληθεύουμε εν αγάπη”· και να διατηρούμε την ενότητα του Πνεύματος μέσα στον σύνδεσμο της ειρήνης...
16. Οι πιστοί, όχι απλώς πρέπει να ειρηνεύουμε μεταξύ μας, όχι απλώς να αγαπούμε αλλά και να είμαστε όλοι ένα, μία ψυχή!
17. Η σύγχυση, ο θόρυβος, οι φιλονικίες...και τον ένα τον κομματιάζουν!
Ενώ η ειρήνη...και τους πολλούς τους ενώνει σε ένα· πάντοτε, βέβαια, μέσα στην ενότητα του Πνεύματος και την αλήθεια του Χριστού.
18. Με το δεσμό, λοιπόν, της ειρήνης καλούμαστε οι πιστοί να συνδεθούμε και μεταξύ μας και με τον Θεό.
19. Με το δεσμό της ειρήνης και της αγάπης φθάνουμε , διά της Θείας λειτουργίας, στην ευρυχωρία της αγάπης του Θεού.
20. Ζητώντας την ειρήνη, στην ουσία ζητούμε τον Χριστό, γιατί Αυτός είναι η όντως ειρήνη!

021 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Εισερχόμαστε στον άγιο οίκο με πίστη, ευλάβεια και ιερό φόβο Θεού.
Πίστη ότι όλα όσα λέγονται μέσα στον ναό είναι αληθινά και πίστη στην σωστική πρόνοια του Θεού, ότι όλα όσα του ζητούμε προσευχόμενοι μας τα δίνει.
2. Ο άγιος άρτος που κείται πάνω στην Αγία Τράπεζα είναι αυτό το Σώμα το οποίο θα εμφανιστεί στην Β' Παρουσία και σαν αστραπή θα λάμψει από άκρη σε άκρη της γης.
3. Το φως του Χριστού είναι εκτυφλωτικό σαν αστραπή για τους αναξίους, αλλά φωτιστικό, ιλαρό και παρηγορητικό για τους δεκτικούς.
4. Εισερχόμαστε στον ναό ως ναυαγοί που καταφεύγουν σε γαλήνιο λιμάνι.
5. Μπαίνοντας στον ιερό Ναό αμέσως νοιώθει κανείς ξαλαφρωμένος από τις βιοτικές μέριμνες.
6. Με πόση ωφέλεια φεύγουν όσοι εκκλησιάζονται και πόση ζημιά παθαίνουν όσοι απουσιάζουν!
7. Ο Ναός είναι ο επίγειος ουρανός ο επουράνιος Θεός ενοικεί και εμπεριπατεί...
8. Ο Ναός του Θεού έχει πάντοτε ένοικο τον Οικοδεσπότη Θεό.
9. Αλλά και στον άνθρωπο, που είναι το ζητούμενο και ο σκοπός του Ναού, δόθηκε η δυνατότητα να γίνει έμψυχος Ναός του Θεού.
10. Οι πιστοί, όπου αγιάζονται μέσα στον ναό, γίνονται οι λίθοι όπου οικοδομείται η Εκκλησία.
11. Με την Θεία Κοινωνία ο άνθρωπος γίνεται ναός χριστοφόρος (που φέρει τον Χριστό) και κάθε κομμάτι του σώματός του είναι ένα κομμάτι του ναού του Χριστού.
12. Τι τιμή να γίνουμε οικία του Θεού στην οποία έχουμε ένοικο τον ίδιο τον Θεό!
13. Το σώμα μας είναι ο κυρίως ναός, η ψυχή μας το ιερό βήμα και ο νους (η καρδιά μας) το ιερό θυσιαστήριο.

022 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Αφού προσευχηθήκαμε για τον ιερό Ναό και για τους πιστούς που εισέρχονται σ' αυτόν, προχωρούμε στην δέηση προς Κύριον για τον Επίσκοπο και τον ιερό κλήρο του.
2. Μετά την Ανάληψη του Χριστού, την θέση Του πήραν οι άγιοι Απόστολοι, στην συνέχεια οι Επίσκοποι που αυτοί χειροτόνησαν και στην συνέχεια οι ιερείς που αυτοί ενεργούν κατ' εντολήν του Επισκόπου των.
3. Η συνέχεια είναι αδιάσπαστη (Αποστολική διαδοχή), γι' αυτό και ο κάθε λειτουργός είναι διάδοχος του Χριστού.
4. Στο πρόσωπο του Επισκόπου βλέπουμε τον ίδιο τον Χριστό και στους ιερείς τους Αποστόλους. Ο Επίσκοπος είναι η ζωντανή εικόνα του Δεσπότη Χριστού.
5. Η παρουσία του Επισκόπου στην Θεία Λειτουργία ή η συγκατάθεσή του για την τέλεσή της είναι βεβαίωση της γνησιότητας του Μυστηρίου.
6. Λέει ο Άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος (Αποστολικός Πατέρας): "Να θεωρείται έγκυρη η Ευχαριστία (Θεία Λειτουργία) που τελείται από τον Επίσκοπο ή από τον ιερέα που ο Επίσκοπος του έχει αναθέσει την τέλεση".
7. Αφού εισέλθει στον Ναό ο Επίσκοπος και δώσει την ειρήνη του Χριστού στους πιστούς, ενδύεται την Αρχιερατική του στολή, που συμβολίζει την σάρκωση του Λόγου του Θεού (που ενδύθηκε την ανθρώπινη σάρκα).
8. Το διακριτικό άμφιο του Επισκόπου είναι το ωμοφόριο, που συμβολίζει την επί των ώμων άρση του χαμένου προβάτου, σύμφωνα με την παραβολή είπε ο Χριστός.
9. Ο Αρχιερέας είναι η εικόνα του Χριστού, ο διάδοχος των αγίων Αποστόλων. Όλα όσα ενεργεί, τα ενεργεί αντί του Χριστού.
10. Τι είναι ο άγιος άρτος; Το άγιο Σώμα του Χριστού. Τι γίνονται οι πιστοί που τον μεταλαμβάνουν; Γίνονται και αυτοί σώμα Χριστού. Και συναποτελούν το ένα Σώμα της Αγίας μας Εκκλησίας. Άρα Θεία Ευχαριστία (Θεία Κοινωνία) και Εκκλησία είναι ένα και το αυτό πράγμα.
11. Οι πιστοί με τον Επίσκοπο αποτελούν μια ενότητα, όπως ο η Εκκλησία με τον Χριστό και όπως ο Χριστός με τον ουράνιο Πατέρα Του.

12. Ο Επίσκοπος ή ο υπ' αυτού κανονικώς χειροτονηθείς ιερέας κατεβάζουν στους πιστούς τις ουράνιες ευλογίες και ανεβάζουν τις ικεσίες και τα αιτήματά τους στον Θεό.
13. Φαίνεται τολμηρό το να προσεύχεται κανείς μόνος του για την σωτηρία του Επισκόπου. Όταν όμως, κατόπιν παρακινήσεως του Διακόνου, συνενωθούν οι προσευχές των πιστών στο μέσον της Σύναξης της Εκκλησία, σαν μια δυνατή προσευχή ανεβαίνει στους ουραμούς.

023 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Η απόδειξη για τους Αγίους ότι έφθασαν στην τελειότητα είναι η θυσία τους υπέρ των ανθρώπων.
2. Ότι είναι στο σώμα η ψυχή, είναι και οι Χριστιανοί για τον κόσμο. Οι πιστοί κρατούν τον κόσμο.
3. Οι πιστοί αγαπούν τον τόπο τους, τον κάθε τόπο, τον κάθε άνθρωπο.
4. Ο άνθρωπος δέχεται από τον Θεό τον κόσμο (την δημιουργία) και τον ξαναπροσφέρει στον Θεό ως ευχαριστία (διά μέσου του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας).
5. Με την αμαρτία ο άνθρωπος υποτάχθηκε στην φθορά αλλά και η γη γίνεται και αυτή πρόσκαιρος και φθαρτή.
6. Η φιλόνη επέμβαση του Θεού περιόρισε τις συνέπειες της ανταρσίας του ανθρώπου. Τώρα ο άνθρωπος και ο κόσμος (η κτίση) περιμένουν τον ευλογημένο ερχόμενο εν ονόματι Κυρίου.
7. Με τον ερχομό του Κυρίου στον κόσμο (την σάρκωση του Θεού Λόγου) ο κόσμος μεταμορφώνεται σε ουρανό και ο άνθρωπος γίνεται ξανά βασιλεύς του κόσμου και βασιλευόμενος υπό του Θεού.
8. Με την γέννηση του Χριστού ο άνθρωπος και ο κόσμος, όχι μόνο επανέρχονται στην προ της πτώσεως κατάσταση, αλλά κάτι περισσότερο: Γίνεται η άνοδος στον χώρο όπου είναι ο Χριστός, εν δεξια του Θεού.
9. Με τον ερχομό του Χριστού η ειρήνη του Θεού ξαναγύρισε στον άνθρωπο, τον κόσμο και την δημιουργία.
10. Το κατεξοχήν μυστήριο με το οποίο ξανάρχεται σε όλη την κτίση η ειρήνη του Χριστού είναι η Θεία Λειτουργία.

024 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Όλες μας οι θλίψεις, όλοι οι κόποι της ζωής μας ζητούμε να γίνουν οδός σωτηρίας.
2. Όταν προσφέρουμε την αγάπη μας προς τους πονεμένους, την προσφέρουμε στον ίδιο τον Χριστό.
3. Ο Οίκος του Θεού είναι η παρηγοριά και η χαρά των πονεμένων.
4. Ψυχή που κοπιάζει μέσα στις δοκιμασίες, βρίσκεται πιο κοντά στον Θεό. Και η Θεία Κοινωνία της γίνεται φάρμακο στις θλίψεις, γιατί έχει μαζί της συνοδοιπόρο τον Χριστό.
5. Η ηδονή της αμαρτίας φέρνει ως φυσικό επακόλουθο την οδύνη και τον πόνο.
6. Η οδύνη που υπεισιήλθε μετά την πτώση του ανθρώπου γίνεται φάρμακο της ψυχικής του αρρώστειας.
7. Μέσα στις θλίψεις και τις δοκιμασίες φυτρώνουν οι αρετές. Γίνονται δηλ. οι θλίψεις αιτίες των αρετών.
8. Με τις θλίψεις απαλασσόμαστε από τις αμαρτίες και εξαγνιζόμαστε.
9. Κάθε δοκιμασία και θλίψη φαίνεται να μας διώχνει προς στιγμή την χαρά και να φέρνει την λύπη, όμως ύστερα φέρνει ειρήνη στην ψυχή και αγιασμό.
10. Όταν ευχαριστούμε τον Θεό μέσα από τις θλίψεις μας και τις δοκιμασίες, έρχεται σαν φυσικό επακόλουθο η χαροποιός (που φέρνει χαρά) κατά Θεόν ζωή.
11. Οι διάφορες θλίψεις και συμφορές, όνομα έχουν συμφορών, δεν αποτελούν όμως συμφορές. Εξαρτάται πώς τις αντιμετωπίζουμε.
12. Παρόλα αυτά, επειδή νοιώθουμε αδύναμοι, ταπεινά ζητούμε το έλεος και την βοήθεια του Θεού.
13. Οι πιστοί περνούν ακέραιοι μέσα από τις θλίψεις και τις δοκιμασίες και παίρνουν στην Θεία Λειτουργία το φάρμακο της αθανασίας, το λευκαντήριο των ψυχών τους, το Σώμα και το Αίμα του Χριστού.

025 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Αφού προσευχηθήκαμε για όλα, ο λειτουργός μας προστάζει να αποθέσουμε τους εαυτούς μας στον Θεό.
2. Για να το πετύχουμε αυτό επικαλούμαστε την βοήθεια της Παναγίας μας και όλων των Αγίων, γιατί, και οι ίδιοι είχαν αφιερώσει τον εαυτό τους στον Θεό.
3. Όμως για να το πετύχουμε αυτό χρειάζεται και η αγάπη προς τους αδελφούς μας, ώστε μαζί με αυτούς να προσφερθούμε στον Θεό.
4. Εμείς οι άνθρωποι γίναμε ο σκοπός της σαρκώσεως του Θεού Λόγου και για την δική μας Σωτηρία καταδέχτηκε να γεννηθεί και να φανερωθεί μέσα σε ανθρώπινο σώμα.
5. Κάθε επιμέρους στιγμή της Θείας Λειτουργίας είναι και η μυστηριακή αναβίωση μιας ορισμένης χρονικής περιόδου της ζωής του Χριστού.
6. Μία αρμονική Μελωδία και ένας ρυθμικός θείος ύμνος είναι ικανά να μας απαλλάξουν από τα γήινα, να μας ελευθερώσουν από τα δεσμά του σώματος και να μας βοηθήσουν να ζήσουμε πνευματικά να καταφρονώντας τα βιοτικά πράγματα.
7. Τα λόγια των ύμνων καθαρίζουν την ψυχή και ελκύουν το Άγιο πνεύμα σ' αυτήν.
8. Εκείνο που απαιτείται στην θεία Λειτουργία για να τραβήξουμε τη χάρη του Αγίου πνεύματος είναι η εγρήγορση του νου, η θερμή καρδιά και καταφυγμένη, ο υγιής λογισμός και η καθαρή συνείδηση.
9. Η ψυχή μοιάζει με ένα άριστο μουσικό που έχει σαν όργανο το ίδιο της το σώμα, αντί κιθάρας αυλού και λύρας.
10. Η ευλάβεια και η αγαθή συνείδηση γεννούν τον ιερό ύμνο τον οποίο δέχεται στους ουραμούς ο Θεός.

026 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Η Θεία Λειτουργία είναι η πορεία του ανθρώπου για την συνάντηση του Θεού, την θεωρία του Θεού και την κοινωνία του Θεού.
2. Το αναζητούμε ξανά τα ίδια και τα ίδια δεν είναι επανάληψη παλαιών αιτήσεων αλλά αναζήτηση καινούργιων εμπειριών...
3. Μέσα στη Θεία Λειτουργία επεκτεινόμαστε συνεχώς, βαδίζουμε από αρχή σε καινούργια αρχή· δεν χορταίνουμε να λέμε τα ίδια λόγια στον Κύριο των δυνάμεων και να ζητάμε τα ίδια πράγματα.
4. Όσο καθαρίζεται το σώμα και η ψυχή τόσο αφθονότερη μας προσφέρεται και η χάρη της Θείας Λειτουργίας.
5. Με το Άγιο βάπτισμα γινόμαστε ελεύθεροι, δίκαιοι, άγιοι, κληρονόμοι, αδελφοί του Χριστού, μέλη του Χριστού, αλλά και ναός της αγίας Τριάδος και όργανα του Αγίου πνεύματος.
6. Μαζευόμαστε στον άγιο Οίκο όπου βρίσκονται τόσοι αδελφοί, όπου είναι και το Πνεύμα το Άγιο, όπου ανάμεσα μας είναι εκεί και ο Ιησούς Χριστός και ο Πατέρας Του.
7. Δεν γινόμαστε μόνο εμείς κλήρος του Χριστού, αλλά και ο Χριστός γίνεται σε μας κλήρος και κληρονομία.
8. Ο Κύριος γίνεται κληρονομία της ψυχής μας και η ψυχή μας γίνεται κληρονομία δική Του.
9. Ο Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού, αυτός που ξεπερνά κάθε διάνοια και κάθε σκέψη, αφού προσπέρασε όλες τις ουράνιες αγγελικές δυνάμεις, καταδέχτηκε να γίνει άνθρωπος, να μπει σε μήτραν παρθενική και να περάσει όλα τα ανθρώπινα...για την δική μας Σωτηρία. Τέλος,
10. Ο Βασιλεύς Χριστός έρχεται στον κόσμο μας και δίνει τη μάχη που εμείς έπρεπε να δώσουμε· και βγαίνει νικητής της αμαρτίας και του θανάτου για χάριν του ανθρώπινου γένους.

027 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Η Εκκλησία ιδρύθηκε για να φτάσουμε όλοι στην ενότητα, όσοι ήμασταν πριν διαιρεμένοι.
2. Οι φωνές διαφόρων ανθρώπων και οι προσευχές τους σαν μια φωνή και σαν μια προσευχή ανεβαίνει προς τον ουράνιο Πατέρα, βαδίζοντας όλοι στον ίδιο δρόμο, τον Χριστό.
3. Αν και όταν ζητούμε στην προσευχή μας αυτά που μας συμφέρουν και κάνουμε αυτό που εξαρτάται από εμάς, ζούμε δε ζωή Ευαγγελική και έχουμε αγάπη και ομόνοια προς το πλησίον, δεν έχει παρά να εισακουστούν οι αιτήσεις μας από τον φιλόανθρωπο Θεό.
4. Όποιος στη φιλία με τον πλησίον βάζει πρώτα θεμέλιο Εμένα τον Χριστό, θα βρίσκομαι μαζί του και άρα η αγάπη μεταξύ τους θα είναι και γνήσια και ισχυρή.
5. Δεν συγκρίνεται η προσευχή που γίνεται στο σπίτι του καθενός, από την προσευχή που γίνεται ομοθυμαδόν από τόσο πλήθος πιστών στον χώρο της Εκκλησίας, όπου κυριαρχεί η ομόνοια, η συμφωνία, ο σύνδεσμος της αγάπης και οι ευχές των ιερέων.
6. Η αγάπη αυξάνει την δύναμη της κοινής προσευχής και κάνει τον τόπο της Συνάξεως να σαλεύεται σαν σε σεισμό· γι' αυτό και εμείς μαζευόμαστε όλοι εδώ στον ναό, για να τραβήξουμε περισσότερο τον Θεό να μας λυπηθεί.
7. Πολύ συγκινείται και αγαπά ο Θεός να ακούει την προσευχή να βγαίνει από τα στόματα τόσων παιδιών του εν μέσω της Εκκλησίας.
8. Από την Σύναξη, λοιπόν, των πιστών μια φωνή προσφέρεται στον ουράνιο Πατέρα, μια προσευχή, μια δέηση, ένας νους, μια ελπίδα, με την αγάπη την εν Χριστώ Ιησού.

029 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΙΚΡΗ ΕΙΣΟΔΟΣ

1. Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής γράφει ότι η γλυκύτητα των ασμάτων και γενικά όλων των ύμνων που ψάλλονται στην Θεία Λειτουργία φανερώνουν την γλυκύτητα των θείων αγαθών και δωρεών.
2. Έτσι τονωμένες οι ψυχές από τη θείαν ηδονή, λησμονούν τους περασμένους κόπους της αρετής και ρίχνονται με νεανική ορμή σε περαιτέρω αγώνες...
3. Με τα ιερά Αναγνώσματα ζούμε το μυστήριο της σαρκώσεως του Λόγου. Ενώ με την αγία Αναφορά θα ιερουργηθεί η προσφορά, θα τελεστεί η αναίμακτος θυσία και θα ακολουθήσει κοινωνία του Θεού Λόγου, του Χριστού.
4. Στην μικρά Είσοδο το ιερό Ευαγγέλιο παρουσιάζεται κλειστό και προπορεύεται η λαμπάδα, που συμβολίζει τον τίμιο Πρόδρομο, ο οποίος μιλούσε στον λαό πριν την δημόσια φανέρωση του Χριστού.
5. Ενώ, με τα ιερά Αναγνώσματα ζούμε την τελειότερη φανέρωση του Κυρίου, γι' αυτό και μας μιλά ο ίδιος διά μέσου του ιερού Ευαγγελίου, προηγηθέντος του αναγνώσματος το ιερού Αποστόλου.
6. Οι πιστοί, με προεξάρχοντα τον ιερέα, κυκλώνουν το ιερό θυσιαστήριο, όπως ακριβώς τα αγγελικά τάγματα λειτουργούν ακατάπαυστα τον Θεό, γύρω από τον βασιλικό θρόνο.
7. Και όπως οι άγιοι άγγελοι μπροστά στην θεία δόξα πλημμυρίζουν φως και γεμίζουν χαρά και αγαλλίαση, έτσι και οι πιστοί αυθόρμητα ψάλλουμε τρις, το αλληλούια, αλληλούια, αλληλούια.

030 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

1. Για να κατανοήσουμε τον λόγο του Ευαγγελίου, θα πρέπει πρώτα να παρακαλέσουμε τον Θεό να μας ανοίξει τα μάτια της διανοίας μας (του νου μας).
2. Εκείνο που θα πρέπει να μας ενδιαφέρει, είναι το εφηρμοσμένο Ευαγγέλιο· δηλαδή να καταπατήσουμε όλες τις σαρκικές ηδονές και επιθυμίες, και να ζήσουμε ζωή πνευματική· και ό,τι κάμνουμε, να είναι σύμφωνο με τον νόμο του Θεού, ήτοι το Ευαγγέλιο και το άγιο θέλημά Του.
3. Ο καιρός πριν από την επιδημία του Σωτήρος στην γη, ονομάζεται στην Αγία Γραφή νύκτα. Ενώ ο καιρός μετά την έλευσή Του ονομάζεται ημέρα. Και ακριβώς, το Ευαγγέλιο είναι η παρουσία του Χριστού ανάμεσά μας, μέσω του οποίου φωτιστήκαμε το φως της αληθινής θεογνωσίας.
4. Η αληθινή γνώση, η γνώση δηλ. του Θεού μας γεννά στην ζωή. Αυτό αποτελεί την αρχή της μακαρίας ζωής και θα συνεχίσει στην αιωνιότητα. Γιατί, ακριβώς, η αιώνια η ζωή είναι η συνεχής γνώση του Θεού...
5. Όμως για τη γνώση αυτή απαιτείται καθαρότης ψυχής και σώματος. Με την καθαρότητα αυτή θα μπορέσουμε να αποκτήσουμε τον όντως καθαρόν, τον Θεόν.
6. Οι λαμπάδες και τα καντήλια που ανάβουν στην εκκλησία συμβολίζουν το φως το αληθινό, ήτοι τον Χριστό και με αυτό το φως θα πρέπει και εμείς να πολιτευόμαστε.
7. Ο Νυμφίος μας Χριστός “έρχεται εν τω μέσω της νυκτός”, του σκότους δηλ. της παρούσης ψεύτικης ζωής και καλεί τον καθένα μας να τον περιμένουμε με αναμμένες της λαμπάδες της ψυχής μας...
8. Με το ανάγνωσμα του ιερού Ευαγγελίου βλέπουμε και ακούμε τον Χριστό μας, εμείς που δεν ζούσαμε στον καιρό της επί γης παρουσίας Του.
9. Με τα μάτια και τις αισθήσεις της πίστεως, ζούμε το μυστήριο του καινού, του καινούργιου δηλαδή, αιώνος και της καινούργιας κτίσεως του Θεού, που θα συνεχίσει στον μέλλοντα αιώνα...

031 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΙΕΡΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

1. "Ορθοί ακούσωμεν του αγίου Ευαγγελίου".
Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τον λόγο του Θεού, ο νους πρέπει να στέκει ψηλότερα από τα γήινα.
2. Όταν μιλούμε με τον Θεό πρέπει να το κάνουμε, όχι με ραθυμία, αλλά με ζήλο και γεμάτοι ευλάβεια.
3. Το πρώτο σημάδι του ζήλου και της ευλαβείας είναι η όρθια στάση του σώματος αλλά και της προσοχής της διάνοιας. Αυτή είναι η στάση των δούλων στην παρουσία του κυρίου τους.
4. Ο εχθρός μας διάβολος караδοκεί να βρει κατάλληλη ευκαιρία, ώστε να μας αφαιρέσει ότι αγαθό παίρνουμε από την Θεία Λειτουργία.
Και εκείνο που τον βοηθεί να το πετύχει αυτό, είναι η δική μας ραθυμία.
5. Ο χώρος που μας οδηγεί το ιερό ανάγνωσμα του Ευαγγελίου δεν είναι άλλος από την Πολιτεία της Ουράνιας Βασιλείας. Και αν ο βασιλέας παρατηρήσει κάποιον να μην προσέχει, τον διώχνει από την πόλη.
6. Ας ανοίξουμε με πολλή προσοχή της πύλες της διάνοιάς μας και διά της ακοής ας πατήσουμε με φρίκη στα πρόθυρα της Βασιλείας, για να προσκυνήσουμε τον ουράνιο Βασιλέα. Γιατί η Θεία Λειτουργία μας παρουσιάζει ενώπιόν Του.
7. Η ειρήνη που μας προσφέρει ο ιερέας είναι η προσφορά της χάριτος προς τους πιστούς, οι οποίοι αγωνίζονται να απαλλαγούν από τα πάθη.
8. Όταν η καρδιά θα γαληνεύει και ο νους θα αμεριμνεί, η θεία δύναμη θα μας ξεναγήσει στην αποκάλυψη όσων είναι πιο πάνω από τον ανθρώπινο νου...
9. Ο θόρυβος και η αναστάτωση μέσα στις ψυχές δεν προκαλείται από την φύση των εξωτερικών πραγμάτων, αλλά από την δική μας αρρώστια, την αρρώστια της διάνοιάς μας.
10. Αν ετοιμάσουμε έτσι την διάνοιά μας, ώστε να τα υποφέρει όλα με ευκολία, τότε θα έχουμε για πάντα αδιατάρακτη την γαλήνη μέσα στην ψυχή μας.
11. Ο Θεός, για να επικοινωνήσει μαζί μας, επιζητεί την εσωτερική ησυχία της διάνοιας και του βάθους της ψυχής μας.

12. Το Ευαγγέλιο είναι ο λόγος για τον Λόγο του Θεού· τον μονογενή Υιό και Λόγο του Θεού. Το Ευαγγέλιο είναι η καλή αγγελία του Μυστηρίου της θείας Οικονομίας, ότι ο Θεός κατέβηκε στην γη για να σώσει τον άνθρωπο.
13. Ανεκδιήγητα είναι τα αγαθά που μας προξένησε σάρκωση του Λόγου και η εκπλήρωση της θείας Οικονομίας. Ο διάβολος, η κακία και ο θάνατος έχουν καταργηθεί και ο άνθρωπος επανήλθε στην αγκάλη του Ουράνιου Πατέρα και θεώθηκε.
14. Ο μόνος αληθινός λόγος είναι ο λόγος του Ευαγγελίου, ο λόγος του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Όλα όσα λέγονται σ' αυτό είναι αληθινά, ουράνια, σταθερά, ακλόνητα, αναλλοίωτα και αιώνια...
15. Η ανάγνωση του ιερού Ευαγγελίου οδηγεί την διάνοιά μας και στη συντέλεια του κόσμου. Γιατί, είπε ο Κύριος, ότι όταν κηρυχθεί το ευαγγέλιο της Βασιλείας σε όλη την οικουμένη, τότε θα έρθει το τέλος.
16. Μετά την ανάγνωση του Ευαγγελίου ετοιμάζονταν οι Κατηχούμενοι να εξέλθουν από το ναό. Γιατί, στην συνέχεια πρόκειται να ιερουργηθεί το άγιο Μυστήριο της Βασιλείας του Θεού· της αιώνιας ευφροσύνης των πιστών, οι οποίοι συμμετέχουν από τώρα στο δείπνο της αιώνιας Βασιλείας...

033 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΟΙ ΚΑΤΗΧΟΥΜΕΝΟΙ

1. Σε όλες τις αιτήσεις του λειτουργού οι πιστοί αποκρίνονται με το “Κύριε ελέησον”. Με την ικεσία αυτή, στην ουσία ζητούμε την χάρη του Αγίου Πνεύματος, μέσω της οποίας θα αξιωθούμε τις βασιλείας του Θεού.
2. Με το “Κύριε ελέησον”, ομολογούμε ότι είμαστε καταδικασμένοι, στερούμενοι κάθε απολογίας, και περιμένουμε το θείον έλεος.
3. Μετά την εκτενή ακολουθούν αιτήσεις και ευχές για τους Κατηχούμενους. Παρακαλούμε τον Θεό να τους γνωρίσει την αλήθεια, να τους αποκαλύψει το ευαγγέλιο, δηλ. τον ίδιο τον Χριστό, και να τους ενώσει με την Αγία Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Στην ουσία να αξιωθούν του λουτρού της παλιγγενεσίας, της αναγέννησης δηλ. που δίνει το άγιο βάπτισμα.
4. Σε κάθε εποχή η αγία μας Εκκλησία έχει κατηχούμενους. Κατά την περίοδο που προηγείται του αγίου Βαπτίσματος γίνεται κατήχηση, δηλ. διδαχή, μέσω της οποίας οι Κατηχούμενοι θα γνωρίσουν τον “λόγο της αληθείας”.
5. Η Αποστολική παράδοση και η Αποστολικές Διαταγές ομιλούν για τριετή χρόνο κατήχησης.
6. Αφού οι Κατηχούμενοι πιστέψουν στον λόγο της αληθείας και υποσχεθούν να ζήσουν ζωή ανάλογη με την διδαχή του Χριστού, αξιώνονται του αγίου Βαπτίσματος, νοουμένου ότι θα επιδείξουν προηγουμένως ανάλογη ζωή μετανοίας.
7. Με τις ευχές των Κατηχουμένων η αγία μας Εκκλησία μάς καλεί να προσευχηθούμε υπέρ αυτών, ώστε να αξιωθούν να γίνουν και αυτοί μέλη της (της Εκκλησίας) και μέλη δικά μας. Να φωτιστούν δηλ. και να ξαναγεννηθούν διά του αγίου Βαπτίσματος.
8. Στους Κατηχούμενους η Εκκλησία επιτρέπει να παραμένουν μέσα στον ναό μέχρι της αναγνώσεως των ιερών ψαλμών, του Αποστόλου και του ιερού Ευαγγελίου. Μετά από αυτά τους απολύει, γιατί δεν είναι ικανοί ακόμα μετέχουν της ιερουργίας των Μυστηρίων, του δείπνου της Βασιλείας, της Κοινωνία των Αχράντων Μυστηρίων.

034 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΥΧΑΙ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

1. Ο ιερέυς, εκ μέρους του λαού, ευχαριστεί τον κύριο που τον αξίωσε να παρασταθεί μπροστά στο άγιο Του θυσιαστήριο.
2. Τον ευχαριστεί ακόμα γιατί τον αξίωσε να καταφύγει στα σπλάχνα των οικτιρμών του και να παρακαλέσει για τα δικά του αμαρτήματα και τα αμαρτήματα του λαού.
3. Παράλληλα τον παρακαλεί να τον αξιώσει να τελέσει την φρικτή ιερουργία με καθαρή την μαρτυρία της συνειδήσεώς του.
4. Απαιτείται καθαρότης από τον ιερέα, για να μπορέσει να λειτουργεί ακατακρίτως τα φρικτά μυστήρια.
Δεν μπορεί δηλ. να αναμιγνύει το σκοτάδι με το φως, ούτε την δυσωδία με τον μύρο· γιατί, κάνοντας έτσι θα κατακριθεί στην αιώνια κόλαση.
5. Γι' αυτό και η ψυχή του ιερέα πρέπει να είναι αγιότερη και καθαρότερη από κάθε άλλη ψυχή...
Όμως, τελικά, αυτό που κάνει άξιο το λειτουργό να ιερουργεί την αγία Αναφορά είναι η άβυσσος της ταπείνωσης, με την οποία πρέπει να διακατέχεται!
6. Ο ιερέας πρέπει να νοιώθει πολλή συντριβή, γιατί αξιώνεται να προσκαλείται σε κοινωνία και συγγένεια με τον Θεό, δια της μετάδοσης των αγίων και φρικτών Του μυστηρίων!
7. Ο ιερέυς επέχει θέση του Χριστού, σε κάθε Θεία Λειτουργία, γιατί ούτε άγγελος ούτε άνθρωπος, αλλά αυτός ο Κύριος είναι που ιερούργησε την σωτηρία του κόσμου και Αυτός είναι και τώρα (ο Χριστός) που εργάζεται τα πάντα στην Θεία Λειτουργία. Είναι Αυτός που προσφέρει και που προσφέρεται θυσία, για τις αμαρτίες του λαού του.
8. Στο τέλος της πρώτης ευχής οι πιστοί ομόφωνα επιφωνούν το Αμήν, ως συμπαραστάση μπροστά στην συντριβή που νιώθει ο ιερέυς κατά την θεία ιερουργία.
9. Στην δεύτερη ευχή των πιστών, παρακαλεί και πάλι, και πολλές φορές καθικετεύει ο ιερέας τον Κύριο, όπως καθαρίσει τις ψυχές και τα σώματα όλων μας από κάθε μολυσμό καρκός και πνεύματος...
10. Επίσης παρακαλεί να αξιώσει όλους ο Κύριος να έχουν κάθε προκοπή βίου, πίστεως και πνευματικής σύνεσης.

Παράλληλα, δε, να αξιώσει όλους να μετέχουν χωρίς καμία ενοχή ή κατάκριση τα άγια Μυστήρια (το τίμιο και πανάχραντο Σώμα και Αίμα του Χριστού μας).

11. Για να μπορέσουμε να κοινωνήσουμε και να δεχτούμε μέσα μας τον Χριστό, θα πρέπει να είμαστε πεντακάθαροι!
Δεν μπορεί το σώμα που δέχεται τον Χριστό, να δέχεται και τον διάβολο!
12. Δεν μπορούν τα μάτια που βλέπουν να τελούνται τα φρικτά Μυστήρια, να βλέπουν παράλληλα άσεμνα και ασελγή θεάματα!
Δεν μπορεί το στόμα που δέχεται τα άγια Μυστήρια, ή τα χέρια και η καρδιά, να υπηρετούν και τον Χριστό και τον διάβολο!
13. Πρέπει να είσαι έλθουμε στον μυστικό αυτό γάμο του φρικτού δείπνου, με κατάλληλη στολή.
Το αίτημα του γάμου είναι η κατάλληλη πνευματική προετοιμασία και η καθαρότης και γι' αυτό παρακαλεί στην ευχή, ο ιερέας, να μας αξιώσει να διατηρούμε το σώμα και την ψυχή καθαρά από κάθε μολυσμό σαρκός και πνεύματος.

035 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΙΣΟΔΟΣ

1. Με τη Μεγάλη Είσοδο ο Χριστός εισέρχεται στην Αγία Πόλη για να θυσιαστεί.
2. Με το Χερουβικό ύμνο η Εκκλησία μάς καλεί να προετοιμαστούμε, αποθέτοντας κάθε βιοτική μέριμνα, για την υποδοχή του Βασιλέως της δόξης.
3. Όταν ο άνθρωπος πληρωθεί με τον πόθο του Θεού, δεν ανέχεται και δεν τέρπεται με όσα υποπίπτουν στις σωματικές του αισθήσεις, αλλά δια της πίστεως στρέφεται με ορμή προς τα ουράνια.
4. Με τον Χερουβικό ύμνο αποθέτουμε κάθε βιοτική μέριμνα και βαδίζουμε μαζί με τον Χριστό μέχρι τον Γολγοθά.
5. Χρειάζεται πίστη για να αποθέσουμε κάθε βιοτική μέριμνα. Όμως ο Κύριος μάς διαβεβαίωσε, ότι όταν εμείς επιποθούμε τη Βασιλεία του Θεού και τον θείο Νόμο Του, Αυτός θα μεριμνήσει για τις υλικές μας ανάγκες.
6. Λέγει ο ιερός Χρυσόστομος, ότι η ψυχή που δεν έμαθε να καταφρονεί τα μικρά και τα βιοτικά, δεν θα μπορέσει να θαυμάσει και να γευτεί τα ουράνια.
7. Κατά την Θεία Λειτουργία ο Χριστός μας, περιστοιχισμένος από τα αγγελικά τάγματα, εισέρχεται στην Αγία Πόλη, την Ιερουσαλήμ, για να σφαγιαστεί.
8. Ο Λειτουργός αναγνωρίζει το θείο μεγαλείο του μυστηρίου στο οποίο καλείται να διακονήσει και παράλληλα ομολογεί την δική του αναξιότητα. Ούτε οι επουράνιες Δυνάμεις δεν είναι άξιες να λειτουργούν το μέγα αυτό Μυστήριο.
Προχωρεί όμως ο ιερέυς προς το θυσιαστήριο, στηριζόμενος, όχι στις δικές του δυνάμεις, αλλά στο θείον έλεος και την θεία φιλανθρωπία, η οποία έκανε τον Θεό άνθρωπο.
9. Ο ίδιος ο Χριστός, όχι μόνο ήρθε και προσφέρθηκε θυσία άπαξ (μια φορά, δηλαδή) αλλά συνεχίζει να προσφέρεται εις το διηνεκές, σε κάθε Θεία Λειτουργία.
10. Σε κάθε Θεία Λειτουργία, ο Χριστός είναι αυτός που προσφέρει, πού προσφέρεται, που δέχεται την θυσία και που διαδίδεται στους πιστούς.
11. Ο Χριστός είναι και ο τροφέας, αυτός δηλαδή που προσφέρει την τροφή, αλλά και αυτή η ίδια η τροφή, ο Άρτος της Ζωής.

038 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΚΤΕΝΗΣ ΙΚΕΣΙΑ

1. Η “οργή” του Θεού (έκφραση, λόγω του αποτελέσματος που βιώνει ο άνθρωπος) εκδηλώνεται με δύο τρόπους: Πρώτον, με την εγκατάλειψη του υπερήφανου στα χέρια των εχθρών του. Και, δεύτερον, αν δεν ταπεινωθεί, αφαιρούνται από αυτόν τα χαρίσματα του Θεού. Με άλλα λόγια, η παιδαγωγία της “οργής” του Θεού οδηγεί τον υπερήφανο στο να συναχθεί και να ταπεινωθεί.
2. Μέσα στις τόσες ανησυχίες, τα άγχη και τους φόβους, με τα οποία κυριαρχούμαστε εμείς οι άνθρωποι, αντιλαμβανόμαστε την ανάγκη να πλησιάσουμε τον Θεό με φρόνημα νηπίου! (μικρού παιδιού!)
3. Το ευτελές και αδύνατο σώμα του νηπίου (ή αυτού που έχει φρόνημα μικρού παιδιού) είναι καλυμμένο με ένα άλλο αόρατο ένδυμα, την χάρη και την κρυφή φροντίδα του Θεού Πατέρα.
4. Ζητούμε να απαλλαγούμε από την εξάρτηση των υλικών αναγκών της ζωής, αφενός, και αφετέρου, την ελευθερία να πλησιάζουμε τον Θεό και την αρετή, γιατί το θέλουμε και το ποθούμε και όχι με βία.
5. Ας γίνουμε επιτέλους ελεύθεροι! Ας μην επινοούμε για τους εαυτούς μας απείρους και ποικίλους δεσμούς και εξαρτήσεις.
6. Θα έπρεπε να τρέχουμε προς την Θεία Λειτουργία, την Θεία Κοινωνία, τον Θεό, με πυρπολημένη την καρδιά από θείο έρωτα! Και όχι να αποτελούμε σύναξη πιστών που έχουν κλειστές τις καρδιές τους στην αγάπη που είχαν οι μυροφόρες γυναίκες.
7. Ας έχουμε πίστη. Ας θυμούμαστε τον τόσο τρυφερό λόγο του Κυρίου μας, που είπε λίγο πριν τον συλλαβούν την Μεγάλη εκείνη Πέμπτη: “ας μη ταράσσεται από εσωτερικές ανησυχίες η καρδιά σας και ας μη δειλιάζει μπροστά στους εξωτερικούς κινδύνους, αφού θα έχετε εμένα και την ειρήνη μου μέσα στις ψυχές σας.” (Ιωάν. 14, 27).
8. Η πνευματική ζωή είναι μια αδιάκοπη πορεία προς την ατέλεστη τελειότητα... Το όριο της είναι ότι δεν έχει όριο. Αλλά θα συνεχίσει και στην αιώνια ζωή...
9. Όταν το πνεύμα του Πιστού ενωθεί και γίνει ένα με το Άγιο Πνεύμα, τότε η ψυχή γίνεται όλη φως, όλη οφθαλμός, όλη πνεύμα, όλη χαρά, όλη αγαλλίαση, όλη αγάπη, όλοι σπλάγχνα, όλη αγαθότητα.

10. Καθώς προχωρούμε προς την Θεία Κοινωνία, προχωρούμε προς την τελειότητα, που συνίσταται ακριβώς στην ένωσή μας με τον Χριστό και την πλήρωσή μας (να γεμίσουμε, δηλαδή) με το Άγιο Πνεύμα.
11. Η τελείωση αυτή προέρχεται από τις θεαρχικές δωρεές (που πηγάζουν δηλ. και έχουν την αρχή τους από τον Θεό) και που εκχύνονται στους Πιστούς κατά την Θεία Λειτουργία, σε όσους δηλονότι είναι καθαροί και δεκτικοί προς αυτές.
12. Επίσης, στην Θεία Λειτουργία, πολλά και αλληπάλληλα είναι τα αιτήματα και οι ευλογίες (παροχές) της ειρήνης που προσφέρονται. Και όταν λέμε ειρήνη, εννοούμε την κατά Θεόν ειρήνη, που ενώνει σε μια πνευματική συμφωνία.
13. Τέλος, με αυτή την ειρήνη μας απολύει ο ιερέας από την ιερά Σύναξη της Θείας Λειτουργίας: “Εν ειρήνη προέλθωμεν” (δηλ. ας αποχωρήσουμε γεμάτοι από την ειρήνη του Χριστού και του Τριαδικού Θεού).

039 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΚΤΕΝΗΣ ΙΚΕΣΙΑ

1. Τα καλά και συμφέροντα που ζητούμε από τον Κύριο να μας χαρίσει, δεν είναι αυτά τα οποία ο κόσμος, που ζει έξω από την Εκκλησία του Χριστού, ζητεί. Ωστόσο, και μείς οι ίδιοι, αρκετές φορές δεν γνωρίζουμε ποια είναι αυτά που πρέπει να ζητούμε από τον Θεό.
2. Στους πρώτους Χριστιανικούς χρόνους υπήρχαν Χριστιανοί που είχαν το χάρισμα της “Ευχής”, δηλ. τους ενέπνεε το Άγιο Πνεύμα, τι να ζητούν εκ μέρους των Πιστών στην Σύναξη της Εκκλησίας.
3. Πράγματι, πολλά είναι από αυτά που μας συμφέρουν και δεν τα ξέρουμε και, αντίθετα, ζητούμε όσα δεν μας συμφέρουν.
4. Μερικοί πιστοί διερωτώνται, αφού είμαι παιδί του Θεού, γιατί δεν μου δίνει αυτό που Του ζητώ; Ακριβώς, επειδή είσαι παιδί του Θεού δεν σου δίνει αυτό που ζητάς, γιατί δεν ζητάς αυτό που σε συμφέρει, αλλά αυτό που σε βλάπτει.
5. Ο διάκονος ή ο ιερέας, ζητεί από τον Θεό, εκ μέρους των Πιστών, “τα καλά και συμφέροντα ταις ψυχαίς ημών”. Και πρώτον και κύριο, τον Άρτο τον Ουράνιο, το Ένα και μοναδικό που μας συμφέρει, τον Σώμα και το Αίμα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.
6. Επίσης, η ειλικρινής μετάνοια καθαρίζει τις ψυχές μας και μας ανοίγει τον δρόμο προς αιώνια και ατελεύτητο ζωή, η οποία βιώνεται ήδη από αυτή την ζωή και κυρίως μέσω της Θείας Λειτουργίας.
7. Χριστιανικά και ανεπαίσχυντα (ανθρώπιαστα) τέλη της ζωής μας ζητούμε στην Θεία Λειτουργία. Πράγματι, ο Πιστός που μετανοεί, δεν φοβάται, δεν ανησυχεί για το μέλλον ούτε τρέμει στην ενατένιση των τελευταίων στιγμών του εγκόσμιου βίου του.
8. Υπάρχουν τριών ειδών γεννήσεις στην ζωή των Πιστών: Πρώτη, η γέννησή τους από την μήτρα της βιολογικής τους μητέρας. Δευτέρα, η αναγέννησή τους από την Μήτρα της Εκκλησίας, την αγία Κολυμβήθρα. Και τρίτη γέννηση, η μετάβασή τους από τα λυπηρότερα της παρούσης ζωής στα ευτυχέστερα της καινούργιας μετά θάνατον Ζωής...
9. Όταν οι Χριστιανοί της εποχής του αγίου Ιγνατίου του Θεοφόρου, προσπαθούσαν να γλυτώσουν τον Ιερομάρτυρα από το Μαρτύριο, αυτός τους έλεγε: “Σας παρακαλώ, αφήστε με να ζήσω”, και εννοούσε, αφήστε με να πεθάνω μαρτυρικά για τον Χριστό και να ζήσω μαζί Του, απολαμβάνοντας την μετ’ Αυτού παρουσία μέσα στο άπλετο Φως της θεϊκής παρουσίας.

10. Ο ιερέας, στην Ευχή που λέγει μετά την εναπόθεση των Τιμίων Δώρων πάνω στην Αγία Τράπεζα, παρακαλεί τον Θεό να δεχθεί την αναίμακτη αυτή θυσία, για τις αμαρτίες του Κλήρου και τα αγνοήματα των Πιστών. Γιατί, και το πιο μικρό σφάλμα, έστω και από άγνοια, εκ μέρους του ιερέως βαρύνεται πολύ περισσότερο από τα λάθη που γίνονται εκ μέρους των Πιστών, τα οποία και ονομάζει αγνοήματα. Και αυτό, λόγω του μεγάλου αξιώματος που φέρει ο ιερέας.
11. Παράλληλα, ο ιερέας παρακαλεί να έρθει το Άγιο Πνεύμα να κατοικήσει μέσα του και μέσα στον πιστό λαό και να γίνει ευπρόσδεκτη η θυσία ενώπιόν Του.
12. Μετά ακολουθεί η μετάδοση από τον ιερέα (γράφει, του Χριστού) της ειρήνης προς τους Πιστούς, που είναι το θεμέλιο της εν Χριστώ ζωής και ο δρόμος προς την Αγάπη, τόσο του Θεού, όσο και των ανθρώπων. Η ειρήνη του Χριστού είναι η μητέρα όλων των αγαθών.

040 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΓΑΠΗ - ΠΙΣΤΗ

1. Για να μπορέσουμε να ομολογήσουμε τον Θεό, θα πρέπει να είμαστε ομόψυχοι και να έχουμε πνεύμα ομόνοιας. Για να πετύχουμε όμως αυτό, θα πρέπει να έχουμε αγάπη μεταξύ μας· και για την επίτευξη της αγάπης, μας έδωσε προηγουμένως ο ιερέας την ειρήνη του Χριστού.
2. Ο ασπασμός της αγάπης (τώρα γίνεται μεταξύ των λειτουργών στο ιερό βήμα) δεν πρέπει να γίνεται εθιμοτυπικά, αλλά να είναι η λειτουργική έκφραση της εμπειρίας της αγάπης.
3. Η ένωσή μας με τον Θεό Λόγο, αλλά και μεταξύ μας, εκδηλώνεται με τον λειτουργικό ασπασμό, που είναι η φανέρωση της αγάπης αυτής. Αυτό μας κάνει ικανούς να γίνουμε όλοι οι Πιστοί ένα σώμα, ενωμένοι με το Σώμα του Χριστού.
4. Πρέπει να υπάρχει ταυτότητα αγάπης, ομόνοιας και ομοφροσύνης και αυτήν εκφράζει η προτροπή του διακόνου “αγαπήσωμεν αλλήλους”. Τότε θα μπορέσουμε να ομολογήσουμε “Τριάδα ομοούσιον και αχώριστον”.
5. Η ενότητα αυτή και η ταυτότητα της πίστεως, προδιαγράφουν την ομόνοια όλων που θα κυριαρχεί μεταξύ τους στην άλλη ζωή, κατά την αποκάλυψη των μελλόντων αγαθών...
6. Μέσα στην Θεία Λειτουργία η ύλη καθαγιάζεται και η σάρκα γίνεται πνευματική. Τα χείλη (που είναι η είσοδος του σωματικού ναού μας) και που αποδίδουν τον ασπασμό, τα ίδια αυτά χείλη υποδέχονται την είσοδο του μεγάλου Βασιλέως Χριστού διά της θείας Κοινωνίας.
7. Όσοι δεν έχουν την πίστη της μίας, αγίας, καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας, δεν μπορούν να μετάσχουν στην θεία Ευχαριστία, γι’ αυτό και ύστερα από την απόλυση των Κατηχουμένων έκλιναν οι πύλες του Ναού.
8. “Τας θύρας, τας θύρας” και το “στώμεν καλώς, στώμεν μετά φόβου”, είναι η σημερινή εκφώνηση του διακόνου, που προειδοποιεί ώστε κανείς άπιστος ή αιρετικός ή αμήντος να εισέλθει στην θεία Λατρεία.
9. Αλλά και εμείς ας κλείνουμε “τας θύρας” των αισθήσεών μας και ας απομακρύνουμε τον νου μας από κάθε γήινους και εμπαθείς λογισμούς. Το κλείσιμο του Ναού την ώρα της αγίας Αναφοράς, φανερώνει αφενός την παροδικότητα των υλικών πραγμάτων του κόσμου τούτου, και αφετέρου την είσοδο των Πιστών στον νοητό κόσμο, στον νυμφικό θάλαμο του Χριστού.

10. Η απαγγελία του συμβόλου της Πίστεως, είναι η απάντηση της Εκκλησίας στο μέγα γεγονός της σαρκώσεως του Θεού Λόγου και της Θείας Οικονομίας εν γένει, για την σωτηρία του ανθρωπίνου γένους. Το Σύμβολο της Πίστεως είναι η απαρίθμηση των δωρεών του Θεού, αφενός, και αφετέρου η ευχαριστήρια ομολογία του ανθρώπου προς τον Θεό, για τις δωρεές αυτές.
11. Απέναντι στα δώρα που μας προσφέρει ο Κύριος, το πανάγιο Του Σώμα και τον τίμιο Του Αίμα, εμείς τίποτε άλλο δεν μπορούμε να Του προσφέρουμε, αλλ' ούτε και μας ζητείται, παρά η ομολογία αυτή της Πίστεως και παράλληλα η ευχαριστία για όσα ο Θεός έκανε για την δική μας σωτηρία.
12. Η ορθή Πίστη, μαζί με την αγάπη, είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την τέλεση του ευχαριστιακού Μυστηρίου.
13. Το Σύμβολο της Πίστεως προδηλώνει την ευχαριστία που θα κάνουμε όλοι μαζί οι Πιστοί στην άλλη ζωή, την οποία και θα προσφέρουμε στο αιώνιο δείπνο της Βασιλείας. Θα είναι η απόδειξη της αγάπης μας ως απάντηση στην αγάπη Του και η απόδειξη ότι η αγάπη Του προς εμάς δεν έμεινε χωρίς αποτέλεσμα.

041 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Η ΑΓΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ

1. Αρχομένης της Αγίας Αναφοράς, θα πρέπει οι πιστοί να στέκουν με φόβο και τρόμο και με κάθε ευλάβεια, όπως ακριβώς ταιριάζει σε ένα που στέκει ενώπιον του Θεού· και ας μην ξεχνούμε, ότι η παρουσία μας ενώπιον του Θεού, γίνεται μαζί με τα ουράνια Αγγελικά τάγματα.
2. Παράλληλα θα πρέπει να ανυψώσουμε τους λογισμούς μας, που σέρνονται κάτω στην γη, στο υπερουράνιο Θυσιαστήριο· και αυτό θα γίνει αφού απαλλαγούμε από τις ποικίλες βιοτικές μέριμνες.
3. Τα Τίμια Δώρα δεν προσκομίζονται απλώς πάνω στο γήινο θυσιαστήριο, αλλά ανυψώνονται στο υπερουράνιο Θυσιαστήριο. Αγγελικές Δυνάμεις συμπαρίστανται, καλύπτοντας ευλαβώς, με φόβο και με τρόμο, τα πρόσωπά τους.
4. Η Αγία δε αυτή Αναφορά θα πρέπει να προσφέρεται από τον ιερέα και τους Πιστούς με ειρήνη και αγάπη. Όταν κανένα πάθος δεν ταραάζει την ψυχή, τίποτε δεν την εμποδίζει να είναι γεμάτη αγάπη και έλεος. Τότε γίνεται και η θυσία μας δεκτή και ευάρεστη στον Θεό.
5. Λέγει στο Ψαλτήρι, “θύσον τω Θεώ θυσίαν αινέσεως”. θυσίαν δηλ. ευχαριστίας, που να γίνεται όχι μόνο με ύμνους και δοξολογίες, αλλά να συνοδεύεται και με έργα.
6. Ας είναι, με άλλα λόγια, η ζωή μας, ημών των Χριστιανών, τέτοια ώστε να δοξολογείται ο Δεσπότης μας· και τότε προσφέραμε την τέλεια και πρέπουσα θυσία.
7. Στην Θεία Λειτουργία γινόμαστε μέτοχοι των δωρεών της Αγίας Τριάδος· κοινωνούμε δηλ. κατ’ αυτήν, την άκτιστη χάρη του Τριαδικού μας Θεού. Και η χάρη αυτή είναι κοινή και για τα τρία Πρόσωπα, τον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα. Λέει κάπου ο Χριστός: “πάντα όσα έχει ο πατήρ εμά εστι (είναι και δικά μου)· δια τούτο είπον ότι εκ του εμού λήψεται (το Άγιο Πνεύμα) και αναγγελεί υμίν” (με άλλα λόγια, τα έχει από κοινού και το Άγιο Πνεύμα).
8. Τέλος, ας τονιστεί, ότι αν και είναι άνθρωπος αυτός που προσφέρει τα Τίμια Δώρα, εντούτοις ο Θεός είναι που ενεργεί δι’ αυτού, του ιερέως δηλαδή. Ο Θεός είναι που προσφέρει, που προσφέρεται, και που προσδέχεται την αναίμακτη αυτή Θυσία.

042 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΝΩ ΣΧΩΜΕΝ ΤΑΣ ΚΑΡΔΙΑΣ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΩΜΕΝ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

1. Η χάρις του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού μας ανεβάζει, σαν σε άλλο όρος Θαβώρ, από τα εγκόσμια στο υψηλό όρος της Αγάπης του Πατρός, όπου τελεσιουργείται το Μυστήριο της Κοινωνίας διά του Αγίου Πνεύματος.
2. Στην ανάβαση μας στον τόπο της Αγίας Αναφοράς, ας ανεβούμε μόνοι, χωρίς τα γήινα και δουλικά πάθη. Και ο Αβραάμ αν δεν έβγαινε έξω των της φύσεως, δεν θα τολμούσε να προχωρήσει στην καθαράν θυσία του Ισαάκ.
3. “Ανω σχώμεν τας καρδίας”, όπου θα συναντήσει η φιλόθεη ψυχή τον Νυμφίο της Χριστό. Είναι μια θεία Κλίμακα (σκάλα) που ξεκινά από το γήινο θυσιαστήριο, την Αγία Τράπεζα, με πολλές βαθμίδες (σκαλιά) και διαβαθμίσεις, ανάλογα με την δεκτικότητα του Πιστού. Μόνο που το τέρμα της Κλίμακας αυτής είναι αθέατο και απρόσιτο στον άνθρωπο.
4. Όσο ανεβαίνει η ψυχή, τόσο περισσότερο λαχταρά το ύψος της θείας αναβάσεως. Και γίνεται στους αξίους μια μέθεξη (μετοχή) στο άκτιστο φως της τρισηλίου Θεότητας και συνάμα μια πνευματική “μέθη” με την γεύση του Μυστηρίου της Θείας Κοινωνίας.
5. Και η εμπειρία της γεύσεως ενός καλού από τον Θεό, ανάβει την επιθυμία για μέθεξη (μετοχή) σε ανώτερο καλό, που είναι γι’ αυτήν ακόμα κρυμμένο.
6. “Ευχαριστήσωμεν τω Κυρίω”, προχωρώντας στην τέλεση του Μυστηρίου αυτής ταύτης της Θείας Ευχαριστίας.
7. Ο καλύτερος τρόπος να φυλάξουμε και να μην χάσουμε τις δωρεές που δεχτήκαμε από τον Θεό, είναι να τις θυμόμαστε πάντοτε και να ευχαριστούμε συνεχώς τον Κύριο γι’ αυτές.
8. Και πράγματι, η Θεία Ευχαριστία αποτελεί ανάμνηση πολλών ευεργεσιών του Θεού προς το ανθρώπινο γένος, τόσο για τα παρελθόντα, όσο και για τα παρόντα, αλλά και για τα μέλλοντα, που μας έχουν ήδη χαριστεί στην Εκκλησία.
9. Ευχαριστούμε τον Θεό για θεία δώρα Του και η ίδια αυτή Ευχαριστία αποτελεί ένα καινούργιο δώρο του Θεού.
10. Και βέβαια, δεν έχει ανάγκη της ευχαριστίας μας ο Θεός (άλλωστε δεν έχει αυτή να προσθέσει τίποτα σ’ Αυτόν, αφού είναι ανενδεής), όμως το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας μας κάμνει πιο οικείους του Θεού· με την θεία Ευχαριστία μπαίνουμε στην οικογένεια του Θεού.

11. Η συμμετοχή των Πιστών στις προτροπές του ιερέως (“ευχαριστήσωμεν τω Κυρίω” και απαντούν “άξιον και δίκαιον”) δείχνει ότι συμφωνούν στο να ιερουργηθεί η θεία Ευχαριστία. Άλλωστε, δεν μπορεί ο ιερέας από μόνος του να τελέσει την Θεία Λειτουργία, χωρίς δηλ. την συμμετοχή και την παρουσία των Πιστών.
12. Έτσι, ο λαός ολόκληρος συμμετέχει στην τέλεση της θείας Λειτουργίας και συμπορεύεται μαζί με τον λειτουργό, τον ιερέα.

043 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΞΙΟΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ – ΕΠΙΝΙΚΙΟΣ ΥΠΝΟΣ

1. Ο Θεός μας έπλασε από το μηδέν και όταν πέσαμε στα βάραθρα του Άδου, μας ανέπλασε με το άγιο Βάπτισμα και μας ένωσε με την αγία Σάρκα Του (του σαρκωθέντος Χριστού)· και έκανε τα πάντα για να μας αναγάγει πίσω στον Παράδεισο.
2. Είναι αναρίθμητα τα όσα έκανε για μας ο Τριαδικός μας Θεός (Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα)· αναρίθμητες οι προς εμάς ευεργεσίες Του, τόσο οι γνωστές, όσο και οι άγνωστες.
3. Τέλος, σαν επιστέγασμα, μας χάρισε να τελούμε καθημερινά την Θεία Ευχαριστία, η οποία είναι μια Λειτουργική ανάμνηση των πιο πάνω καλών και συνάμα η διά μέσου της Θείας Κοινωνίας Μυστηριακή μας ένωση με τον Χριστό.
4. Επιπλέον, σε κάθε Θεία Λειτουργία συλλειτουργούμε με τις δεκάδες χιλιάδες Αγγέλων και Αρχαγγέλων και λοιπών επουρανίων αγγελικών τάξεων.
5. Στην ευχή της ευχαριστίας (μετά το “Άξιον και δίκαιον”) ευχαριστούμε τον Θεό για ολόκληρο το έργο της Θείας Οικονομίας.
6. Δεν έπαψε ο σαρκωθείς Θεός μας, ο Χριστός, να κάνει τα πάντα, ώσπου τον αντίπαλο και εχθρό του Θεού άνθρωπο, τον ανέβασε στον ίδιο τον Θεό (τον εαυτό Του) και τον έκανε φίλο Του...
7. Ο Χριστός μας, ο νέος Αδάμ, σαν αντιπρόσωπος του ανθρωπίνου γένους, προσέφερε στον Θεό Πατέρα Του το μεγαλύτερο και ωραιότερο δώρο, το Σώμα Του. Και τόσο πολύ άρεσε στον Ουράνιο μας Πατέρα η προσφορά αυτή, καθώς και ο προσφέρων την προσφορά, που κάθισε πλέον την ανθρώπινη στο δεξιά της δόξης Του.
8. Είναι αλήθεια, ότι δεν υπήρχε κατώτερο σημείο διαφθοράς για να κατεβεί ο άνθρωπος από εκείνο που κατέβηκε, με τες συνεχόμενες πτώσεις του, αλλ’ ούτε ψηλότερο πάλι σημείο για να ανεβεί, από εκείνο που τον ανέβασε ο Χριστός, δηλ. στον θρόνο του Θεού.
9. Με το μυστήριο της Θείας Οικονομίας ο παντοδύναμος, ο αθάνατος, ο μόνος αγαθός και φιλόανθρωπος Θεός κατέβηκε από το ύψος της δόξης Του στην γη και έγινε άνθρωπος, για να μας αναπλάσει (τους διεφθαρμένους από την αμαρτία), να μας ζωοποιήσει (εμάς τους τεθανατωμένους), να μας καθαρίσει από την προπατορική και τις μετέπειτα από αυτήν αμαρτίες και να μας ανεβάσει στους ουρανούς.

10. Ο Θεός θα μπορούσε να ορίσει Αγγέλους να τελούν το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, οι οποίοι και είναι πεντακάθαροι. Όμως η αγάπη Του αξιώνει εμάς τους ανθρώπους να την τελούμε και δέχεται από τα αμαρτωλά μας χέρια την αναίμακτη αυτή θυσία.
11. Είναι καλό να ευχαριστούμε πάντοτε τον Θεό και για όλα! Λέει ο άγιος Ισαάκ, ότι η ευχαριστία εκείνου που παίρνει κεντρίζει αυτόν που δίνει, να δώσει δωρήματα μεγαλύτερα από τα προηγούμενα.
12. Και πράγματι, ούτε ο Θεός θα παύσει ποτέ να ευεργετεί τον άνθρωπο ούτε και ο άνθρωπος θα παύσει ποτέ να ευεργετείται και να πλουτίζεται από τα χαρίσματα του Θεού.
13. Ο άγιος Μάξιμος γράφει ότι ο επινίκιος τρισάγιος ύμνος είναι η φανέρωση της ενότητας του ουρανού και επίγειου κόσμου, επειδή ψάλλεται και από τους δύο μαζί κατά την θεία Λειτουργία.
14. Ο επινίκιος αυτός ύμνος, που ψάλλεται στην θεία Λειτουργία, είναι και δοξολογία και προφητεία συνάμα. Δοξολογία για όσα τέλεσε για μας ο Θεός και προφητεία για την δεύτερη, οριστική και τελική νίκη του Χριστού στην Οικουμένη.

044 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΠΙΝΙΚΙΟΣ ΥΜΝΟΣ – ΛΑΒΕΤΕ ΦΑΓΕΤΕ

1. Ο επινίκιος ύμνος είναι συνένωση του τρισαγίου αγγελικού ύμνου, που άκουσεν ο προφήτης Ησαΐας και του ύμνου με τον οποίο ο λαός υποδέχθηκε τον Χριστό μπαίνοντας στα Ιεροσόλυμα την Κυριακή των Βαΐων.
2. Ο ουρανός και η γη ενώνονται τώρα στην Θεία Λειτουργία. Άγγελοι και άνθρωποι συνδοξολογούν τον Κύριο. Τόσο το αισθητό, όσο και το νοητό σύμπαν έχουν βρει το ένα και μοναδικό κέντρο τους, τον θρόνο του Θεού· το υπερουράνιο Θυσιαστήριο.
3. Η φωνή του επινίκιου ύμνου της θείας Λειτουργίας είναι και των αγγέλων και των ανθρώπων, χάρη σ' Εκείνον που ένωσε τα δύο εις ένα.
4. Η Θεία Λειτουργία φανερώνει το μέτρο της θείας αγάπης: Το μέγεθος του δώρου του Πατέρα προς τον κόσμο, φανερώνει και το μέγεθος της αγάπης Του γι' αυτόν: Πράγματι, τόσο πολύ αγάπησε ο Θεός τον κόσμο, ώστε έδωσε τον μονογενή Του Υιό εις θυσίαν, ώστε όποιος πιστεύει σ' Αυτόν να μην χαθεί, αλλά να έχει ζωήν αιώνιον...
5. Ο Θεός μας τράβηξε κοντά Του, με τον θάνατο του μονογενούς Του Υιού. Και η αγάπη Του αυτή δεν ήταν απάντηση κάποιας δικής μας αγάπης (αφού εμείς ζούσαμε ήδη σε μια άθλια κατάσταση, αποξενωμένη από τον Θεό). Αλλά Αυτός πρώτα μας αγάπησε, και απέστειλε τον Υιό Του ιλασμό για τις αμαρτίες μας.
6. Η Θεία Ευχαριστία δεν είναι εικόνα ή τύπος θυσίας, αλλά θυσία πραγματική και αληθινή. Πριν τον καθαγιασμό, ο άρτος είναι και θεωρείται αθυσιάστος. Με τον καθαγιασμό, ο άρτος μεταβάλλεται σε θυσιασμένο, γιατί βρίσκεται ευθύς εμπρός μας ο Χριστός σφαγιασμένος, πάνω στο Άγιο Δισκάριο και με το αίμα Του χυμένο στο άγιο Ποτήριο!
7. Η θυσία του Γολγοθά είναι ταυτόσημη με την θυσία της Θείας Ευχαριστίας· γιατί, τον ίδιο Χριστό προσφέρουμε σφαγιασμένο. Η θυσία είναι η μία, αυτή που προσφέρθηκε άπαξ και διαιωνίζεται τώρα διά της Θείας Λειτουργίας...
8. Στην Θεία Λειτουργία μας προσφέρεται η δυνατότητα να ζήσουμε μυστηριακά το γεγονός του σταυρικού θανάτου του Κυρίου. Μετέχοντες στην Ευχαριστία (στην Θεία Κοινωνία) γευόμαστε τους καρπούς της θυσίας του Χριστού.

9. Διά του Σταυρού, ο θάνατος καταργήθηκε, η ανάσταση δωρήθηκε στους ανθρώπους, οι πύλες του παραδείσου ανοίχτηκαν και εμείς οι Χριστιανοί γίναμε τέκνα Θεού και κληρονόμοι της Βασιλείας Του...
10. Πόση δύναμη έχει η σταυρική θυσία του Χριστού, που προεκτείνεται σε κάθε Θεία Λειτουργία! Λίγες σταγόνες αίματος αναδημιουργούν τον κόσμο ολόκληρο και φέρνει τους πιστούς σε μία ενότητα. Αυτή η ενότητα θα συνεχίσει και στην άλλη ζωή...

045 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΔΕΙΠΝΟΣ – ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

1. Η Θεία Ευχαριστία είναι ο Μυστικός Δείπνος που συνεχίζεται... Όχι επανάληψη, αλλά μυστηριακή επέκταση εκείνου του Γεγονότος.
2. Η Θεία Ευχαριστία είναι το ίδιο το Μυστικό Δείπνο που προσφέρθηκε τότε, γιατί και εδώ είναι ο Ίδιος ο Χριστός που το προσφέρει και που προσφέρεται. Δεν σταμάτησε την ιερωσύνη Του ο Χριστός, αλλά την συνεχίζει εις τους αιώνες...
3. Το σώμα που κοινωνούμε είναι εκείνο που γεννήθηκε από την Παρθένο Μαρία, εκείνο που υπέστη όλα τα πάθη (μαστιγώσεις, φτυσίματα, χλευάσματα)· εκείνο που σταυρώθηκε πάνω στον Σταυρό, που τάφηκε, που αναστήθηκε και που αναλήφθηκε στους ουραμούς. Αυτό κοινωνούμε και όχι άλλο σώμα.
4. Και το αίμα που κοινωνούμε είναι αυτό πήγασε από τις πληγές του Χριστού πάνω στον Σταυρό.
5. Ω, της αγάπης, της συγκατάβασης και της σοφίας του Θεού! Μοιράζει το άχραντο Σώμα Του με την μορφή του άρτου και το τίμιο Αίμα Του με την μορφή του οίνου.
6. Παράδωσε στους μαθητές του τα φρικτά Μυστήρια (το Σώμα Του και το Αίμα Του) αφού αγάπησε υπερβολικά αυτούς που θα τον πιστέψουν, με την ίδια αγάπη που αγάπησε και ο Θεός Πατέρας τον Θεό Υιό Του.
7. Μετέχοντας στο Δείπνο της Ευχαριστίας, μετέχουμε στο δείπνο της Αγάπης και καλούμαστε να μείνουμε μέσα σ' αυτή...
8. Μετά που παράδωσε στους μαθητές Του το άχραντο Σώμα Του και το τίμιο Αίμα Του, τους είπε, “στην ανάμνηση την δική μου ΑΥΤΟ να κάμνετε...” Ποιο, να κάμνουν; “Να μεταβάλλετε τον άρτο στο Σώμα μου και τον οίνο στο Αίμα μου”.
9. Η “ανάμνηση” αυτή του Χριστού, δηλαδή, δεν είναι μια θεωρητική ενθύμηση, όπως λένε οι Προτεστάντες, αλλά μια λειτουργική μυστηριακή ανάμνηση, όπως εξηγήσαμε στον αρ.8 πιο πάνω.
10. Εκείνην ακριβώς την θυσία προσφέρουμε σε κάθε Λειτουργία, που προσφέρθηκε τότε στο Μυστικό Δείπνο και την επόμενη μέρα πάνω στον Σταυρό.

11. Το χρονικό διάστημα μεταξύ του Μυστικού Δείπνου της Μεγάλης Πέμπτης και του αιώνιου Δείπνου που θα προσφέρεται στην αιώνια ζωή, είναι αυτό που προσφέρεται σε κάθε Θεία λειτουργία.
12. Η μελλοντική αιώνια ζωή χύθηκε μέσα στην παρούσα ζωή διά του Μυστηρίου της θείας Ευχαριστίας.
13. Η θεία Λειτουργία είναι η έξοδος του ανθρώπου από τον χρόνο και η είσοδος του στο μυστήριο της ημέρας του Κυρίου· της ογδόης ημέρας που δεν έχει αρχή και τέλος...

046 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΑΙΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥ

1. Μην έχοντας ο άνθρωπος τι να αντιπροσφέρει στον Θεό, Του επιστρέφει το ίδιο Του το δώρο. Η υλική δημιουργία ήταν το όχημα που μετέφερε στον άνθρωπο την αγάπη του Θεού. Διά των υλικών δε αγαθών του άρτου και του οίνου, γίνεται και πάλι το όχημα που μεταφέρει στον θρόνο του Θεού την Ευχαριστία του ανθρώπου προς Αυτόν.
2. Και εις μεν την πρώτη δημιουργία ο Θεός φανέρωσε την αγάπη Του στον άνθρωπο προσφέροντάς του την δημιουργία· εις δε την αναδημιουργία (την καινούργια κτίση) φανερώνει και πάλι την αγάπη Του ο Θεός στον άνθρωπο προσφέροντάς του τον ίδιο τον εαυτό Του.
3. Και εμείς, εις απάντηση της αγάπης Του, αντιπροσφέρουμε στον Θεό τα δώρα που Εκείνος μας χάρισε, τον άρτο και τον οίνο, τα οποία σε λίγο θα αποκτήσουν απέραντης αξίας Ευχαριστία, γιατί θα μεταβληθούν στο πανάγιο Σώμα και Αίμα του Χριστού και Θεού μας.
4. Έτσι, μαζί με τον άνθρωπο φθάνει στο υπερουράνιο θυσιαστήριο και ο κόσμος, η υλική δημιουργία, υπό τα είδη του άρτου και του οίνου και δέχεται τρόπον τινά και η υλική κτίση την αγιαστική χάρη του Παρακλήτου Πνεύματος, γενόμενα Σώμα και Αίμα Χριστού.
5. Τίποτε από όσα προσφέρουμε στον Δημιουργό και Θεό μας δεν είναι δικό μας, αλλά είναι δικά Του δώρα, τα οποία Του αντιπροσφέρουμε (“τα σα εκ των σων σοι προσφέρομεν κατά πάντα και διά πάντα”).
6. Ούτε και η προσφορά αυτή είναι δική μας επινόηση, αλλά Εκείνος μας δίδαξε να την προσφέρουμε ως Ευχαριστία και με αυτό τον τρόπο να λατρεύουμε τον Θεό μας.
7. Ο υλικός κόσμος, υπό τα είδη του άρτου και του οίνου, γίνεται τώρα ο τόπος συναντήσεως του κτιστού ανθρώπου με τον άκτιστο Θεό· μεταβαλλόμενα δε τα δώρα αυτά σε Σώμα και αίμα Χριστού, γίνονται Ευχαριστία, την οποία κοινωνεί ο άνθρωπος και Χριστοποιείται. Η Ευχαριστία αυτή, λέει ο ιερός Χρυσόστομος, μας κάνει οικείους (δικούς) του Θεού.
8. Κάθε Θεία Λειτουργία είναι ένας καινούργιος Ευαγγελισμός. Στην θέση της παναχράντου Θεοτόκου είναι η μία, αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Και την ώρα που η Σύναξη της Εκκλησίας, διά του στόματος του λειτουργού, παρακαλεί τον Ουράνιο Πατέρα να στείλει το Πανάγιο Του Πνεύμα σε μας και στα δώρα αυτά (τον άρτο και τον οίνο), έρχεται το Πανάγιο Πνεύμα και μεταβάλλει αυτά σε Σώμα και Αίμα Χριστού, και η Εκκλησία (όλοι οι Πιστοί)

με την Θεία Μετάληψη κυοφορούμε μέσα μας, σαν άλλη Θεοτόκος, τον Ιησού Χριστό.

9. Με το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας η αγία μας Εκκλησία γίνεται Θεοτόκος Μαρία. Το Μυστήριο αυτό είναι έργο της καθόδου του Αγίου Πνεύματος, που επικαλέστηκε προηγουμένως ο ιερέας να κατέλθει. Το Άγιο Πνεύμα, με την συνευδοκία του Πατρός, είναι που μεταβάλλει τον άρτο και τον οίνο σε Σώμα και Αίμα Χριστού. Αυτό (το Άγιο Πνεύμα) είναι που τελεσιουργεί τα Μυστήρια, με το χέρι και την γλώσσα των ιερέων.
10. Με την Θεία Λειτουργία, λοιπόν, μπορούμε πάντοτε να τελούμε Πεντηκοστή. Την στιγμή που κατέρχεται το Άγιο Πνεύμα και μεταβάλλει τον άρτο και τον οίνο σε Σώμα και Αίμα Χριστού, είναι η Μυστηριακή (Ευχαριστιακή) Πεντηκοστή.
11. Το Πανάγιο Πνεύμα συγκροτεί τον θεσμό της Εκκλησίας. Αν δεν ήταν παρόν το Άγιο Πνεύμα δεν θα γινόταν η Εκκλησία. Εφόσον, λοιπόν, η Εκκλησία υπάρχει, είναι φανερό ότι το Πανάγιο Πνεύμα είναι παρόν.